

Beretning

om

Det norske arbeiderparti for aaret 1909

Utarbeidet ved sekretæren

Beretning

om

Det norske arbeiderparti for aaret 1909

Utarbeidet ved sekretæren

Centralstyrets beretning.

I den forrige beretning uttalte vi: Det er med godt haab og fuld fortroening om fremstridt og seire, at partiet gaar valgaaret 1909 imote.

Dette haab og denne fortroening er blit fuldbyrdet paa en maate, som vi alle har grund til at være tilfreds med.

Paa de fleste steder har socialdemokratiet gjort kæmpestridt fremad. Rigtignok blev vort partis repræsentantantal i fortinget ikke øket med mere end en mand. Men i stemmetal har partiet gaat frem med 10½ pct. siden forrige stortingsvalg.

Korholdet mellem by og land er ved sidste valg følgende:

Av ca. 150,000 godkjendte stemmer i byerne erholdt socialdemokraterne ca. 48,000 eller 32 pct. 6 socialdemokrater valgt. Av ca. 270,000 godkjendte stemmer i landdistrikterne erholdt socialdemokraterne ca. 43,200 eller 15,9 pct. 5 socialdemokrater valgt. Socialdemokraternes samlede stemmetal i hele landet er saaledes over 90,000 mot ca. 42,500 i 1906.

Vi har grund til at være stolte av vore partifæller og deres arbeide. Det smier rodt ikke bare fra "det hvide nord", men ogsaa fra "den mørke kyststrøpe" der vest. Paa flere steder, hvor vi før ikke hadde en eneste stemme ved valgene, optræder vi nu med ganske rejsktable valgliste.

Ødet vi nærmere henviser til den

indtagne valgstatistik skal her nævnes, at Trondenes kreds ikke valgte socialdemokratisk, og at Strømsø og Tangens kreds taptes for vort parti, hvorved vi desværre forelsobig mistet Torgeir Braa i fortinget.

Til gjengjæld valgtes 3 nye partifæller, nemlig: Ludv. Enge fra Sarpsborg, Aug. Embretsen fra Solor og T. Guldal fra Guldalen.

Nye samorganisationer.

Følgende nye samorganisationer er i 1909 indmeldt i partiet:

Trobak arbeider- og socialdemokratisk parti.

Hægelund socialdemokratisk forening.

Kongsberg arbeiderparti.

Kirkenes socialdemokratisk forening.

Lunds arbeiderparti pr. Kr.sand.

Mosjøen og Vessens arbeiderparti.

Villefand og ømegns arbeiderparti.

Nordre Helglands kredsparti.

Molde socialdemokratisk forening.

Sæterdalens valgkreds arbeiderparti.

Søndre Helglands kredsparti.

Tonsberg arbeiderparti.

Tromsøns arbeiderforening.

Trøelandsfjøs arbeiderforening.

Vennesla socialdemokratisk forening.

Nye partiforeninger.

Følgende foreninger i Kristiania er direkte indmeldt:

Den socialdemokratiske studenterforening.

Oslo socialdemokratiske ungdomslag.

Postfunktionærernes socialistlag.

Skibstømmermændenes forening.

Socialistisk afholdelsesgruppe "Marfus Throne".

Socialdemokr. ungdomslag "Fremover".

Skibstømmermændenes forening.

Stotoileverandørernes forening.

Typografernes socialdemokr. klub.

Lømrernes fagforening.

Aragero arbeiderparti er fra 1. april indmeldt af hovedorganisationen og indmeldt i Bratsberg amts arbeiderparti.

Murernes forening, Sandefjord, er fra 1. juli indmeldt i Sandefjord arbeiderfagfund.

Afholdsforeningen "Republikken" er opløst.

Medlemsantal.

Ved utgangen av 1908 hadde partiet 509 foreninger utenfor og 93 foreninger i Kristiania med følgende medlemsantal:

Utenfor Kristiania	1685 kvinder	16,264 mænd	=	17,949
i	—	1286 —	=	8,603
	2971 kvinder	24,867 mænd	=	27,838

Medlemsantallet stiller jeg ved utgangen av 1909 til:

Utenfor Kristiania	1,768 kvinder	15,960 mænd	=	17,728
i	—	1,212 —	=	8,849
	2,980 kvinder	24,809 mænd	=	27,789

Landsstyret.

Centralstyret har bestaaet av:

Oscar Nilsen, formand.

Chr. S. Knudsen, næstformand.

Magnus Nilsen, sekretær.

C. Jeppesen, redaktør.

Fru Martha Thnæs.

Rich. Hansen.

P. Aarøe.

Ole D. Lian.

Landsstyrets øvrige medlemmer har været:

A. Buen, Trondhjem.

Alb. Moestau, Smaalenene.

M. Tranmæl, Trondhjem.

Angell Olsen, Bergen.

Torgeir Braa, Drammen.

Johan Gjøstein, Stavanger.

Petter Nilsen, Lillehammer.

P. Saltvif, Stien.

Soiem, Karvik.

Peder Sørensen, Stavanger.

Det samlede landsstyre har i aaret hat 3 moter, hvor forslag til landsmotet m. m. er behandlet.

Centralstyret

har i aaret hat 29 moter, hvor en række saker er behandlet. Desuten har centralstyret hat 4 moter sammen med den socialdemokratiske stortingsgruppe, 4 representantmoter, 3 fællesmoter med fredsformændene, 2 moter sammen med kommune-fractionen og 1 fæl-

lesmote med fredsforeningen i Hammersborg.

Paa et av stortingsgruppens moter blev der bl. a. vedtat at fremlegge i Stortinget en fremstilling vedrørende toldskatterne med forslag om nedsettelse av en departemental komite til at utrede saken.

Partiets formand har desværre paa grund av sygdom ikke kunnet delta i styrets moter, hvorfor næstformanden i hans sted har ledet disse.

1. suppleant, fru Alstakrud, har til stadighet været indkaldt, likefrem suppleanterne M. Arnesen og Snell ofte har mott under styremedlemmers forfald.

Agitationen.

Der har i aarets lopp været utført en ganske betydelig agitation — saavel skriftlig som mundtlig.

Partiets skriftlige agitation.

Til bruk i valgkampen har styret for partiets regning latt trykke flyveblade, opprop og sirkulærer i et antal av 159,900 eksemplarer.

Partiet har endvidere utgitt 5 valgbrosjyrer, som er trykt i et opplag paa tilfsammen 116,850 ekspl.

Der er ved siden av disse opgaver "Social-Demokraten"s store ekstraopplag i betragtning, samt at en hel del lokalavdelinger har utgitt flyveblade og brosjyrer for egen regning, saa vil herav fremgaa, at den skriftlige del av vort partis valgagitation har været ganske betydelig.

Foredrag.

Ogsaa hvad foredrag angaar er der i 1909 utfoldet et stort og betydningsfuldt agitationsarbeide.

Fra nærjagt alle landets kanter er der indlopet anmodning til arbeider-

partiets kontor om foredragsholdere, og kontoret har i saa stor utstrækning som mulig søkt at etterkomme disse anmodninger. En masse foredrag, tildeels av vort partis bedst kjendte mænd og kvinder, er ved partikontorets formidling avholdt i by og bygd paa de forskjellige steder rundt om i landet. Særlig har disse foredrag fundet sted like for og under valgkampen.

Vi skal her nævne nogen av foredragene:

Alfred Eriksen har holdt 2 foredrag i Gudbrandsdalen. Torgeir Braa har bl. a. talt i Kristiansand, Chr. H. Knudsen i Stavanger og Bergen. J. Angell Olsen foretok under valgkampen en reise til Nordland og holdt flere foredrag der. A. Buen har talt i Eken og Larvik, Moos og Horten. Desuten har han i aaret foretat en agitationsreise rundt kysten. A. Egede-Nissen har gjeftet Bit, Mojsøen og Sannesjøen og holdt ialt paa disse steder 5 foredrag. Partiets sekretær, Magnus Nilsen, har holdt en del foredrag i Trondelagen. Desuten har han talt i Drammen, Hamar, Solør og Ringerike m. fl. steder. L. D. Sæbo har gjeftet Midthordland og flere andre steder. Forovrig har der været foredrag av Gjøstein, Johan Falkberget, Schreiner, Gustav Heiberg, Einar Vi, fru Martha Lynæs, M. Puntervold, J. Thorsen, Waldemar Carlsen, fru Alstakrud, Adam Giorth, M. Jul. Halvorsen, Olav Kringen, Ole H. Tokrud, Mejer Foshaug, Ole O. Lian, E. Fjervejen, Inge Debes, E. Bonnevie, Johannes Dahl, Jacob Vidnes, Herman Hagerud, Sverre Jversen, L. Alstakrud m. m. fl.

Av fremmede partifæller, som har besøkt vort land og holdt foredrag, kan nævnes: Folketingsmand A. E.

Meyer fra Danmark, den kjendte jvænske agitator fru Kata Dalström og den socialdemokratistiske hindu dr. Krishna.

I Kristiania har agitationen ogjaa dreiet sig om stortingsvalget. Det lykkedes os desværre ikke denne gang at erobre nogen ny plads; men jaa magtet heller ikke vore motstandere at fravriste os nogen av de, vi allerede har vundet, endda borgerpartierne utfoldet en likejaa ihærdig agitation paa sin side som arbeiderpartiet. — Skjønt vi ikke magtet at erobre nogen ny plads, saa gif dog allikevel vort parti frem i stemmetal. Idet vi henviser til den indtagne statistik, skal vi nævne, at der denne gang blev afgit 19,095 socialdemokratistiske stemmer i Kristiania mot 9892 i 1906.

I. mai.

Denne arbeidernes internationale demonstrationsdag var som sedvanlig viet kravet om en 8-timers arbeidsdag. Kravet hadde denne gang en stor aktuell betydning. Efter mange aars kampe fra arbeidernes side forelaa der endelig en indstilling fra stortingets socialkomite om forandring i fabriktilvinnstøven, sigtende til i litt større utstrækning at betragge industri- og haandverksarbeidernes ved bl. a. Nærpepe bestemme ser til forebyggelse av ulukker og til bevarelse av arbeidernes sundhet, liv og lemmer samt ved forslag om en normal arbeidsdag.

Fra arbeidsgiverhold var der imidlertid reist en vældig protest mot de foreslaaede forandringer.

De organiserte arbeidere forberedte til for 20. gang at møte frem under fanerne 1. mai for at lægge sit enstemmige krav paa en 8-timers normal arbeidsdag fastsat ved lov.

Partiets kontor underrettet alle tilsluttede foreninger om dette, og fra

talerstolene landet rundt blev arbeidernes krav fremført og uttalelse vedtat gaaende ut paa, at stortingets avgjørelse av disse for arbeidernes jaa store og indgripende spørsmåat blev fremmet til fordel for den store arbeiderstand.

Tilslutningen til togene var stor og demonstrationen i det hele vellykket.

Dagens talere, hvor disse var beforget under medvirkning av partifunktoret, var paa efternavnte steder følgende:

Drammen: A. Buen.
 Gidsvold: Joh. Evje.
 Koldalen: Math. Lindahl.
 Fredrikshald: Egede-Nilsen.
 Fredrikstad: Marie Aslaksrud og Gunnar Ousland.
 Gjøvik: Mejer Foshaug.
 Hamar: Chr. D. Knudsen.
 Hof i Karlsberg: J. Broce-Michaelsen.

Horten: Ludv. Enge.
 Holmestrand: J. Bjerkmann.
 Hyggen i Røken: Alb. Eberhardsen.
 Hønefoss: Petter Nilsen.
 Jevnaker: P. Skard.
 Krodsherred: Waldemar Carlsen.
 Larvik: M. Stadum.
 Lillestrøm: Magnus Nilsen.
 Lillelvedalen: M. Hørgen.
 Lillehammer: M. Puntervold.
 Lunder: Carl Lien.
 Lysaker: A. F. Lyken.
 Mojs: Ole C. Pjan.
 Mjøndalen: Ola Solberg.
 Mysen: Randsolf Arneisen.
 Notodden: L. Sæbo.
 Porsgrund: Torgrim Bilstad.
 Roros: J. Karlgreen.
 Sandejord: Andreas Hanssen.
 Sarpsborg: C. Jevpeisen.
 Stemmetad: Anders Bn.
 Skien: Olav Kringen.
 Strømmen: Johan Falkberget.
 Trondhjem: Torgeir Braa.

Tonsberg: Cinar Li.
Bittingfos: A. Juell.
Viterfund: Gunnstein Andersson.
Østre Bærum: V. Axlafsrud.

I Kristiania var demonstrationen adskillig større end tidligere, endda veiret ikke var det bedste. I toget deltok 97 foreninger med 107 faner og flag, og de offisielle tellere fastslog togets størrelse til omkring 10,000 personer.

Talen for 8-timersdagen holdtes av Sverre Jverjen, og Corn. Holmboe, redaktoren av vårt partiorgan "1. Mai" i Stavanger, talte for socialismen. Begge taler blev fremført med kraft og begeistring og mottoges med meget bifald.

Den hele demonstration var jvnt og imponerende.

Darwins minde.

Den 12. februar arrangerede partiet et møte i Arbeiderfamfundets store sal i anledning den store naturforskers 100-årsdag. Konservator ved universitetet, dr. Kristine Bonnevie, talte her om Darwin og hans betydning for naturvidenskapen.

Brosjyrer.

Der er i aaret utgit en ny brosjyre nemlig "Kooperationen og socialdemokratiet" av Carl Bonnevie. Dessuten er der blit utarbeidet et "Forslag til lov om inkepleien", fremsat for ødelstinget av arbeiderpartiets stortingsmænd. Forslaget er trykt i et oplag paa 3000 eksemplarer. Begge disse skrifter sælges fra arbeiderpartiets kontor a 10 ore.

Olav Kringen har utarbeidet en oversigt over Det norske arbeiderpartis landsmøter, som vil bli trykt i 1910.

Salt er der fra arbeiderpartiets kontor i aarets løp folgt brosjyrer og andre skrifter for til sammen kr. 2009,50.

"Det tyvende aarhundrede".

Som det av beretningen for 1908 fremgaar, har Arbeidernes aktietrykkeri tilbudt partiet overtagelsen av "Det tyvende aarhundrede". — Der blev foreløbig først utgit et 1. mainummer under redaktion av fru Fernanda Nisjen og Magnus Nilsjen. Paa landsmøtet i Hamar blev det besluttet at bemundige centralstyret til paa hensigtsmæssigste maate at utgi "Det tyvende aarhundrede" for partiets regning. Tidsskriftet utkom med et julenummer, og det besluttedes, at det fra næste aar skulde utgives som kvartalskrift.

Nye partiblade.

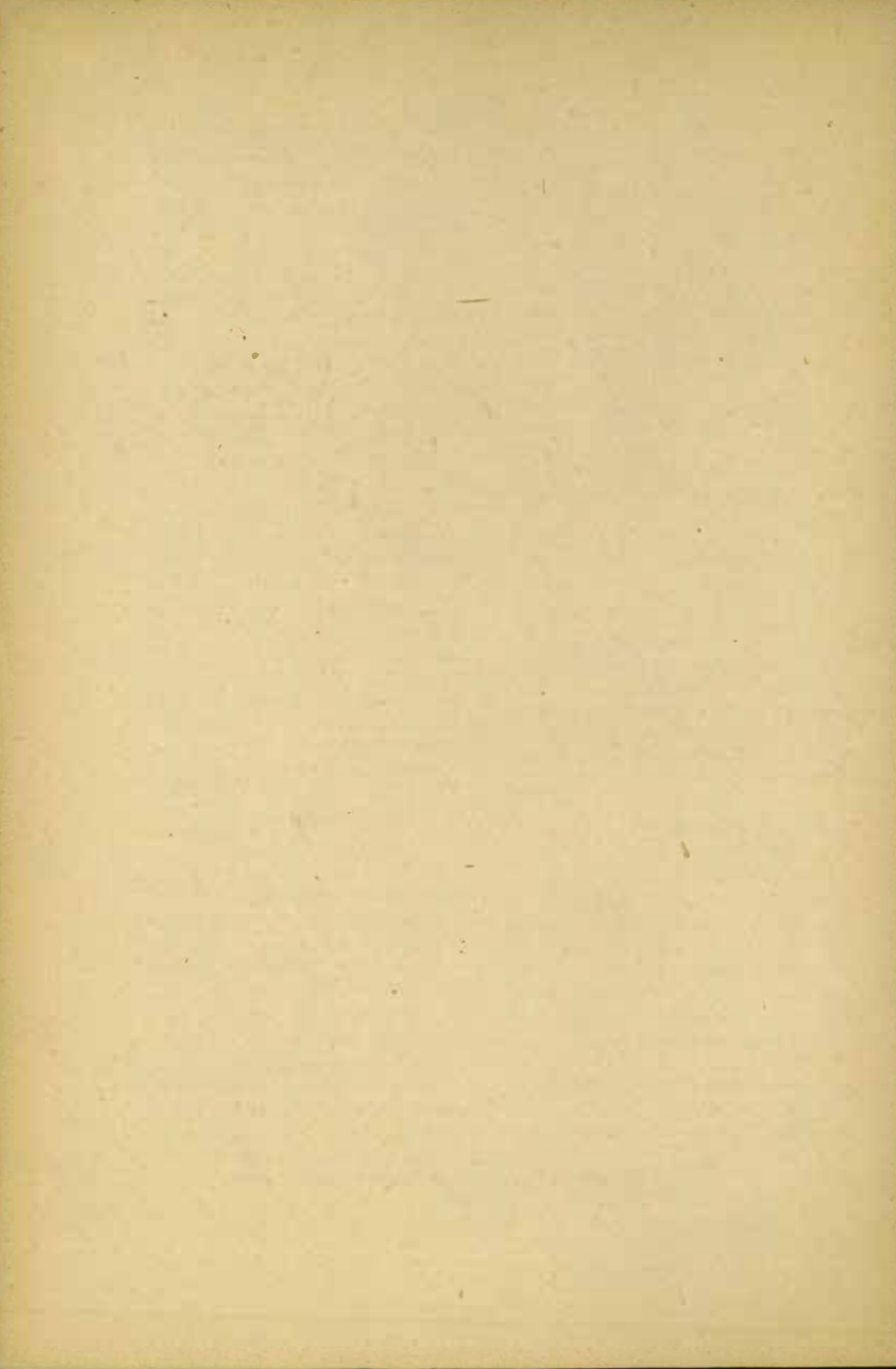
"Agitatoren", socialdemokratisk lokalblad for Aker, Bærum og Follo, er godkjendt av partiet og utkommer en gang i uken. Bladet redigeres av lærer Johan Evje.

Partifællerne i Hamar har begyndt utgivelsen av et socialdemokratisk organ for Opplandene under redaktion av Olav Kringen. Dette blad er dog ikke av landsstyret godkjendt som offisielt partiorgan.

Stipendiekomiteen.

Til den komite, som har at fremkomme med indstilling angaaende utdelingen av statens stipendier for haandverkere og tekniske arbeidere, har i aaret været opnevnt som partiets repræsentanter: Mobelstueker Karl Bertelsen, Kristiansand og instrumentmaker Sr. Ormestad, Kristiania.

Som partiets repræsentant i sekretariatet for Arbeidernes faglige landsorganisation har fungert Magnus Nilsjen med E. Jevvesen som suppleant.

Fra by- og amsborgauisationer.

Akershus amt.

Vor organisation har iaar i anledning av stortingsvalget utført et godt og virkningsfuldt agitationsarbeide inden amtet.

Der er ialt avholdt ca. 80 foredrag, hvortil de borgerlige partier har været indbudt til diskusjon.

Det glædelige fremstøt, som vor organisation har gjort i stemmeantallet, lover godt for fremtiden. Det gjælder derfor, at man i de forskjellige afdelinger utnytter partiets gunstige stilling ved til stadighet at drive et virksomt foreningsarbeide samt ved alle leiligheter agitere for partiets "Kamplyse-ner jverd" — pressen.

Til en sammenligning kan nævnes, at ved stortingsvalget i 1903 monstret vor organisation 2114 stemmer, i 1906 ved omvalget var dette tal øket til 5660 stemmer og ved omvalget iaar til 9629 stemmer.

Disse tal taler et tydelig jvrog: "Vort parti staar for tur til at erobre flere av amtets stortingspladje."

Ved valget den 20. oktober 1909 monstret vor organisation følgende stemmer:

Bærum og Follo	1754 st.
Aker	2631 =
Nedre Romerike	862 =
Mellem Romerike	2224 =
Øvre Romerike	849 =
	<hr/>
	8320 st.

Ved omvalget den 4. novbr.:

Bærum og Follo	2186 st.
Nedre Romerike	844 =
Mellem Romerike	2989 =
Øvre Romerike	979 =
Hertil Aker	2631 =

9631 st.

Som man ser øfedes stemmetallet med 1309 ved omvalget. Det er ikke tvil om, at Mellem Romerikes kreds hadde været erobret for partiet, hvis ikke veirforholdene hadde været saa ugunstige den 20. oktober.

For fremtidige valg gjælder det for alle afdelinger at monstre til sidste mand ved første valg.

Der har i aarets løp været avholdt 4 styre- og 1 ekstraordinært amtsmote.

En forening er utmeldt, nemlig "Eidsvold østre arbeiderparti".

Resultatet av denne foreningsoptræden blev, at d'herrer konduktør E. Gaustad og lærer P. Garfjo erholdt 43 stemmer til stortingsmand og varamand i Øvre Romerike. Ved omvalget blev dette stemmetal indskrænket til 3. Det er klart, at denne usolidariske optræden skadet vor partifraktion i Øvre Romerike adskillig.

En ny afdeling er stiftet og indmeldt i partiet. Det er "Østre afdeling av Eidsvold arbeiderparti". Afdelingen tæller 70 medlemmer.

Regnskabet viser, at aarets ind-

tægter har været kr. 144,69. De samlede udgifter i 1909 utgjør kr. 1215,14. Kassebeholdning kr. 229,55.
M. Jul. Halvorien.

Arbeiderpartiets kvindeforbund

Kvindeforbundets organisations- og oplysningsarbejde vinder for hvert aar større forsaaeelse saavel blandt mænd som kvinder. Alle oplyste partifæller indrømmer nu, at kvindernes deltagelse i samfundsarbejdet er paakrævet, om vort program skal kunne gennemføres. Samtidig erkjendes det ogsaa, at det baade for partiets og for den enkeltes egen udvikling er af stor betydning, at kvinderne gennem egne organisationer kan arbejde for gennemførelsen af de spørsmåal, som ligger kvinderne nærmest.

Forbundets vækst har i 1909 været betydelig større end tidligere, idet den paa sidste aarssmøte fattede beslutning om at aapne adgang for utenbys kvindeforeninger til at melde sig ind i forbundet, er realiseret. Alle kvindeforeninger, hvis adresse man kjendte, blev gennem sekretæren tilstrevet og følgende 18 utenbys foreninger har fulgt opfordringen om at slutte sig til kvindernes samorganisation:

Aamot socialdemokratiske kvindeforen. —
Drammens arbeiderpartis —
Fredrikshald — —
Fredrikstad — —
Glemminge — —
Gjeithus kvindeforening. —
Hamar arbeiderpartis kvindeforening. —
Horten — —
Krogstadelvns kvindeforening. —
Lillestrøm arbeiderpartis kvindeforen. —
Narvik arb. foren.s —
Kvindeforen. "Samhold", Narvik. —
Sarpsborg arbeiderkvindeforen. —
Skien — —
Stofos — —
Stavanger kvindelige arbeiderforen. —

Strømmens arb.samf.s kvindeforen. —
Thorsnæs arbeiderpartis —

Der er i aarets løp stiftet en kvindeforening i Dammersborg freds, like som Hjula kvindelige arbeiderforening har meldt sig ind i forbundet.

Forbundet tæller nu henimot 1400 medlemmer i 33 foreninger.

Forbundsstyret har ialt afholdt 13 ordinære styremøter og 3 ekstraordinære. Desuten har forbundsstyret arrangeret 3 massemøter og et styve vedlysaker samt en række møter i anledning af stortingsvalget.

Efter beslutning paa forrige aarsmøte søkte forbundsstyret Det norske arbeiderparti om 500 kroner til agitation blandt kvinderne. Centralstyret indvilget andragendet. Veløpet brukttes til sammen med fredsstyrerne at holde store oplysnings- og agitationsmøter foran stortingsvalget — med særlig henblik paa kvindernes første politiske valgdeltagelse.

Den 3. mai afholdtes et udmerket godt besøgt massemøte i Folkets hus om fabriktilhynsloven med taler av fru Tynæs, frk. Thorsten og fru Blym. Der vedtoges en resolution, som blev sendt stortingset.

Til demonstrationsmøtet 10. mai for almindelig stemmeret for kvinder var der ikke saa godt fremmøte. Paa dette talte fru Tynæs og stortingsmand Buen.

Det 3. massemøte afholdtes 5. juli i anledning av spørsmålet om opstilling av kvindelige stortingskandidater i Dammersborg freds.

Ved forbundets styve i lysaker talte hr. Egde-Risien og fru Tynæs.

Der har været afholdt 3 ekstra-møter til behandling av spørsmåal, der maatte fremmes utenfor de ordinære møter, som f. eks. behandlingen av landsmøtets dagsorden. 13 kvinder fra Kristiania møtte som repræsentanter ved landsmøtet paa Hamar.

Der afholdtes et ekstrapøte i anledning planlæggelsen af forbundets valgagitation. Her valgtes et agitationskorps af kvinder for Hammersborg kreds i lighed med, hvad der var gjort i enkelte andre kredse. En partifælle, der er varmt interessert for kvindernes valgarbejde, stjænkter 200 kroner til agitationen i denne kreds.

Den bekjendte svenske agitator, Kata Dalström holdt ialt 4 moter i Kristiania samt endel foredrag i andre byer. Til alle disse moter var der overfyldt hus og stor begejstring.

Den paa forrige aarsmøte fattede beslutning om at utgi bladet "Kvinden" er ogsaa sat ut i livet. Bladet redigeres af en komite, der har udført sit arbejde paa en særdeles anerkjendelsesværdig maate. Dette bor kvinderne paa sin side ved alle som en at abonnere paa bladet.

Der er ved styrets medlemmer holdt en række foredrag baade i og udenfor Kristiania. Brosjyrer er udsendt i den udførelse, man har fundet formaalstjenlig.

Kvindeforbundets regnskab viser en indtægt af kr. 1404.84 og en udgift af kr. 1027.36 Beholdning kr. 377.48.

Forbundsstyret.

„Kvinden“.

Tanken om at kvindesforbundet i lighed med andre institutioner burde ha sit eget organ, har været tilstede i flere aar. Paa kvindesforbundets aarsmøte 1908 blev saken sat op til behandling, og der blev det vedtaget at kvindesforbundet, saasnart planerne var lagt, skulde gaa til udgivelsen af et blad. Allerede paa et af de første moter blev der nedsat en komite, der skulde overveie saken nøiere og komme med planer. Komiteen bestod af følgende: Fru Ziener, fru Haugen og frk. Thorsen. Som redaktionskomite blev valgt de samme

som forut nævnt samt fru Fernanda Risjen. Da kvindernes kontor flyttedes ind i Folkets hus, kunde man begynde udgivelsen af bladet. Den 1. september udkom første nummer, det var litet og enkelt; men indeholdt tolket arbejderkvindernes følelser og tanker, det blev derfor mottat med glæde. Avisen blev sendt til partifæller rundt omkring i landet til spredning, for at saa det bekjendt. To nummere udkom for stortingsvalget. Disse var omtrent udelukkende strebet med henblik herpaa, for at saa kvinderne til at gjøre sin pligt. Siden har bladet indeholdt forskjellig av almeninteresse, strebet av komiteens medlemmer og interesserte mænd og kvinder for vor sak.

Ialt er nu utkommet seks nummere.

Bladet har 712 abonnenter; 320 indenbys og 392 utenbys.

Naar vi vet at vort forbund nu tæller omtrent 1400 medlemmer, saa skulde det jo være rimelig at tro, at hver av disse var abonnenter. Naar dette ikke er tilfælde, saa kommer vel det av, at mange av disse holder "Social-Demokraten" og derfor synes det er mindre paakrævet; men vi synes at alle kvinder som tilhører vort parti burde være abonnent paa "Kvinden". Dette vilde være en betydelig hjælp for foretagendet, idet man maa forstaa, at det endnn ikke kan bære sine utgifter, uten tilskud. Vi klager ikke over den interesse som er blit vist bladet, ti vi synes det har arbeidet sig fort frem; men vi vil minde om at jo flere abonnenter vi faar, desto bedre og større kan bladet bli, og desto for kan vore ideer vinde frem.

Fernanda Risjen. Gunhild Ziener.

Rina Haugen.

Helga Thorsen.

Bratsberg amt.

Aaret 1909 har været et godt aar for socialismen i Bratsberg amt. Om man ikke har magtet at danne organisationer i amtet i den utstrækning som i 1908, saa har arbeidet derfor ikke været mindre frugtesløst.

Amtspartiet holdt sit aarsmote paa Skotføs i pinsen. Der møtte repræsentanter fra 25 foreninger utover amtet i et antal av 40 a 50. Motet varet i to dage.

Et av de vigtigste spørsmaal var bladspørmaalet. Man jattet beslutning om at gjøre bladet obligatorisk for partimedlemmer, saaledes at de fik bladet "Br.-Dem." for 10 øre pr. uke gjennem sin forening. Denne beslutning viste sig at være uheldig, da flere av foreningerne ikke har efterkommet den. Den vanskeligste kamp, som arbeiderne i Bratsberg har nu, er kampen for at holde bladet oven vande. Der har været mange haarde torn og mange personlige øfre, men det har gaat hittil, og vi agter at fortsætte kampen for bladet i tillid til, at arbeiderne ogsaa i Bratsberg vil saa sinene op for betydningen av at ha et eget blad.

Paa aarsmøtet laa man ogsaa planer for det kommende valg med hensyn til valgarbeidet og agitationen ute i kredsjene.

Dr. overrettsjakerer Bonnevie fra Kristiania holdt et udmerket foredrag om kooperationen og hr. redaktør Berg om jordspørmaalet.

Amtspartiets styre besluttet at anmode hr. redaktør D. Kr. Ringen om at foreta en foredragsturné i Vesttelemarken. Ringen efterkom anmodningen og holdt en række populære foredrag over forskjellige emner.

Styret besluttet likeledes at sende E. Reiersen til Østtelemarken; her holdt han en række foredrag paa Rju-

fan, Saaheim, Notodden og Saude; likeledes har redaktør Berg jarttet rundt og holdt foredrag.

Saa nærmet valget sig, og kampen begyndte for alvor. Aldrig har vel borgerpartierne drevet et saa ihærdig arbejde ved noget valg som ved dette, specielt ved omvalget, da de forstod, at socialdemokraterne rykket dem nærmere ind paa livet end nogensinde for. Særlig syntes det at bli spændende i Østtelemarken, hvor partiet hadde opstillet John Ræsjet, en av de første socialdemokrater i Bratsberg. Ved første valg hadde han 992 stemmer mot venstremanden Grivi 1434; men partiet heroppe var visst paa at drive op en 600 stemmer til ved omvalget, og det holdt omtrent stik. Ved omvalget fik Ræsjet 1456 mot Grivi 2041. En del av hoire og de demokratisk arbeiderne hadde gaat over og stemt paa Grivi, saa han gik av med seiren dennegang. — Dernæst var det Gjerpén, hvor stillingen for partiet syntes at være mest gunstig; men her rak ikke partiet saa langt som forutseeringen var; i Solum gik det nok bra, men i Gjerpens herred opnaadde ikke partiet stort større stemmetal nu end ved valget 1906. Der sporedes dog allikevel ikke saa ubetydelig fremgang i kredsen, idet partiet i 1906 kun fik 588 mot nu 1072 stemmer. I det hele tat maa man være tilfreds med resultatene ved valget, det vidner om fremgang og forstaelse.

Det som nu melder sig er kommunevalgene.

Her i Bratsberg er det 3 kommuner, hvor det er utsigt for partiet at saa flertal eller ialfald at erholde den største gruppe. Dette gjælder først Pitterdal, dernæst Laardal i Vesttelemarken og Solum. Her kom partiet i 1907 ind med 14 repræsentanter, nu har vi 19 a 20, da flere nye har meldt sig ind i partiet efter sidste kommune-

valg. Det samlede repræsentantantal her er 48.

Socialdemokraterne i Solum har utført et uofaa bethdningsfuldt arbejde.

Vi har kjæmpet for at indføre frit skolemateriel. Ved første gangs behandling fejret vi med et knapt flertal, ved anden gangs behandling fik vi en stemme for litet, idet en av borgerrepræsentanterne, som stemte for første gang, var fraværende. Likeledes har partiet kjæmpet for at forhøje lærernes og lærerindernes lønninger; dette gif ogsaa igjennem; likeledes veivogternes lønninger. Endvidere kan noteres, at Landbruksdepartementets cirkulære angaaende jordspørsmålet behandledes i overensstemmelse med vort jordprogram.

Amtspartiet tæller nu 30 foreninger med et medlemsantal av 1500. Vi har ogsaa tænkt at organisere Bamle kreds. Her er flere bygder, som er aldeles uten nogen som helst organisation. Men det er jo altid saa, at naar man skal reise og agitere, saa gjør penge-spørsmålet sig gjældende, og dette blir vistnok det vanskeligste spørsmal i arbeiderbevægelsen.

Forgerpartierne har to vældige faktorer at benytte sig av i kampen mot os, nemlig kapitalen og dumheten. Magtet vi bare at overvinde den sidste, saa hadde den første intet at si. I haab om, at dette engang skal lykkes, vil jeg slutte beretningen med onste om, at Det norske arbeiderparti maa fortsette at vokse i numerisk styrke og i fælles forstaaelse til fælles gagn.

E. Reierjen.

Bufterud amt.

I aarets løp er følgende foreninger indmeldt i amtspartiet: Krokstadvælsens arbeiderforening, Høfs brukskvindeforening, Bittingfjøs arbeids-

mandsforening, Hedenstad arbeiderforening, Hurums arbeiderparti: Sagene kreds, Arbeiderpartiets kvindeforening, Vikersund, Gjeithus socialdemokratisteforening, Stenberg arbeiderforening, Bakervædenes forening, Honesfjøs, Aal arbeiderforening, Aa socialdemokratisteflag og Ølomsrudkollens grubearbeiderforening; ialt 13 foreninger. — I samme tidsrum er "Enigheten", Sandsvæ, og Beknæs arbeiderforening oppløst, saa nu er det 45 foreninger, der er tilsluttet amtspartiet.

Nun 28 foreninger har sendt amtspartiet aarsmelding. Det samlede medlemstal i disse er 1852, hvorav 1134 er stemmeberettiget. 8 foreninger av de, som har undlatt at meddele noget, hadde ifjor sendt aarsmelding, hvorav fremgik, at de da hadde tilfammen 383 medlemmer. Gaar man ut fra, at de har samme medlemstal iaar, blir det tilfammen 2235. Hertil kommer yderligere 9 foreninger, som vi ikke kjender medlemsantallet til. Det er maasse mindre foreninger, men man maa vel kunne anta, at de mindst har 10 a 12 medlemmer hver, og det samlede medlemstal i amtspartiet skulde da være ca. 2350.

De i amtspartiet staaende kvindeforeninger har 128 medlemmer, men ogsaa flere av vore øvrige foreninger har kvinder som medlemmer. Opgave herom mangler fra de aller fleste.

Følge de 28 foreningers opgaver har de huser, tomter eller opsparede penger tilfammen for 47,368.22. Gjælden er kr. 16,300.00, altjaa en formue av kr. 37,668.22 heri medtat Embretsfjøs arb.samsund, ifølge beretningen for ifjor). Indtagten var kr. 44,765.59, utgiften kr. 42,613.77. I aarets løp er der avholdt 224 styremøter, 206 medlemsmøter og 75 foredrag av forskjellige, hvoriblandt Andersson, Haugerud, Michalsen, Retvedt, Star og Braa, fruene Aslaksrud, Frogner og Tnæs.

Nu amtspartiets ca. 2350 medlemmer er der kun 1241, der holder parti-blade som "Social-Demokraten" og "Kvinden". Kun 1088 holder "Fremtiden". Og saa i denne aarsberetning er dette det mørkeste punkt — ca. 1262 organiserede partifæller holder ikke sit eget blad. — Sorgelig fordi, at med ca. 1200 nye abonnenter vilde bladet være ovenpaa, og dobbelt sorgelig fordi, at "Fremtidens" udbredelse er den sikreste gradmaaler av partiets politiske gehalt. Efter "Fremtidens" udbredelse kan man danne sig den sikreste mening om partiets politiske kraft og indflydelse.

Foreningernes boksamlinger er nu paa et par nær gaat ind i kommunale boksamlinger.

I aarets valgkamp har partiet deltaget med de kræfter og midler, der har staaet til raadighed, og resultatet maa i det hele taget sies at være tilfredsstillende.

I Numedals kreds dreves agitationen væsentlig av sekretæren i amtspartiet med støtte av vor stortingskandidat hr. Karl Olsen, Hagström, Andersson og Braa. Sekretæren gennemreiste førstedelen av Numedal to gange og holdt 6 foredrag for tilsammen ca. 350 tilhørere samt drev husagitation, folgte brosjyrer og samlet abonnenter m. m. Bore partifæller i Sandsvær stillet for første gang til valg og monstret 214 st. I det hele fik hr. Olsen 763 stemmer, i 1906 hadde vi 466. Det er iaar vel femteparten av de afgivne stemmer og saaledes ikke litet; men Numedal blir en tung kreds at ta, og agitationen maa ikke indstræktes til at drives kun foran hvert valg.

I Hallingdals kreds hadde vi ingen tilsluttet forening, som kunde repræsentere kredsen ved nomination av stortingskandidat, hvorfor dette blev gjort av styret i møte den 12. septbr. Dvs-lillet blev J. Edv. Retvedt med Knut Stebje som varamand. De erholdt 62

st. Med henjyn til agitationen i kredsen opløses, at formanden gjorde et forsøk paa at saa indmeldt Krøderens arbeiderforening i organisationen, like-saa en forening i Eggedal, men uten resultat. Foredrag blev holdt av M. Lindal ved Krøderen og av Braa i Mal, hvor der blev stiftet en forening, som nu er indmeldt i amtspartiet. Med taal skal nævnes, at partifæller blandt jernbanens anlægsarbeidere ydet kr. 150.00 til amtspartiet til agitation for valget, hvor det bedst trængtes, og kr. 50.00 til agitationen i kredsen.

Fra Ringerike og Buskeruds stortingskreds mangler fuldstændig opløsning om agitationen foran valget. Her kan saaledes kun meddeles, at vor mand i Ringerikes kreds ved det ordinære valg fik 2657 og ved omvalget 3513 og i Buskerud kreds ved det ordinære valg 1918 og ved omvalget 2503 st.

Amtspartiets indtægter i aaret har været kr. 2388.20. Utgifter: kr. 1973.23. Kassebeholdning kr. 414.97.

Der har været afholdt 3 styremøter og 2 møter av formand, sekretær og kasjerer.

Gunnstein Andersson.

J. Edv. Retvedt.

Bergen

Partiet bestaar for tiden av 32 foreninger med et samlet medlemstall av ca. 1200. Da der er mange foreninger, som staaar utenfor partiet, har parti styret gjort flere henvendelser til disse om at tilmelde sig partiavdelingen. Voge "Sophus Pihl" og Seilmakerjvendenes forening er i aarets løp opløst.

Demonstrationsstoget 1. mai var det største, som noensinde har været set her. Toget avsluttedes i Borneparken, hvor talen for dagen holdtes av hr. redaktør J. Angell Olsen. Om aftenen avholdtes festforestilling i teatret,

som for anledningen var leiet av partiet. Da tilslutningen til festforestillingen var større end nogenfinde tidligere, blev forestillingen gjentat den 3. mai. Ogsaa da var der overfyldt hus. Ved begge forestillinger opførtes "Erasmus Montanus". Desuten var der arrangeret jeftlige tilstelninger i de forskjellige foreningslokaler.

Vort bysbarn og veteran hr. Chr. H. Knudsen holdt to politiske foredrag her i pinjen. Det første var berammet som friluftsmote, men paa grund av ofende regnveir maatte motet henlægges til Folkets hus. Det andet mote holdtes i Gaandverksjvendenes forenings lokale. Foredragsholderen gjen-nemgik de vigtigste sager, som har været til behandling i stortinget i den sidste 3-aarsperiode. Disse foredrag var indledningen til det store oppgjor med de borgerlige partier, som fandt sted den 11.—24. oktober. Efter at stortinget var oppløst, besøkte hr. stortingsmand Buen paa centralkassens regning de største byer langs kysten. I Bergen holdt han to foredrag, som var besøkt til trængsel. Dr. Buens foredrag var en knnsende kritikk over det saakaldte flertalspartis stilling til fabrikkloven og huseforjiftringsloven. I midten av september fik vi besok av fru Martha Thnæs, sjælen i kvindebevegelsen i Kristiania. Fruen holdt to foredrag her i Bergen og et i Laksevaag. Det var første gang at vi her hat hat en kvindelig agitator, som har tolket arbeiderkvindernes sak. Der var ogsaa en valsfart av kvinder til disse moter, som ellers var utjendt her. Lite før valget den 11. oktober fik vi besok av fru Kata Dalstrom fra Sverige. Fruen holdt ialt 3 foredrag i Bergen. To om "Storstreiken" og et om "Kvinderne og politikken". Vi stal som bevis paa den sympati fruens foredrag blev mottat med, nævne, at der til samtlige disse foredrag var en slik tilstrømning av men-

nesker, at mere end halvparten ikke kunde faa plads i Folkets hus' store sal. Om trent samtidig fik vi besok av hr. riksdagsmand N. C. Meyer fra Kjobenhavn og hr. stortingsmand Braa. Sondag den 10. oktober, dagen før valget, hadde partiet arrangeret friluftsmoter paa alle de aapne pladser, som vi raader over, og flere musikkorps spillet gjennem gaterne og paa de steder som foredragene skulde holdes. Ialt avholdtes 6 friluftsmoter den dag, og alle moterne var besøkt av flere tusen tilhorere. Det viste sig allerede ved første valg, at valg-arbeidet hadde baaret gode frugter.

I 4. kreds seiret hr. stortingsmand L. D. Sæbo med glans, men i de ovrigte 3 kredse hadde vi kampen gaande — tattet være omvalgssystemet. — Mellem valgene holdt hr. redaktor Einar Vi fra Stavanger to foredrag, som var ualmindelig godt besøkt. Litejaa var Chr. H. Knudsen her og holdt et foredrag i Bergen og et i Midthordland. Her blev utført et overmaate godt valgarbeide saavel fra de, som holdt de offisielle foredrag, som fra kredsstyrrerne og andre interesserte partifæller. —

I bystyret lykkedes det vore partifæller at faa forkastet et nyt koncessionsandragende fra sporveiestapet. De borgerlige partier var ikke fornøiet med denne avgjørelse og saken kom frem for bystyret paany, og da blev koncessionsandragendet indvilget mot arbeiderpartiets stemmer. Den gamle koncessjon utlopt først i 1917, men iestapet vilde ikke foreta nogen forlængelse av linjer uten at det blev sikret fornøelse av koncessjonen. Den nye koncessjon blev git til utgangen av 1950. Vore partifæller stemte for, at byen skulde overta sporveien efter kjon, naar den gamle koncessjon utlopt.

Bladet "Arbeidet" har i det forløpne aar ogsaa kunnet glæde sig ved en sikker og jevn fremgang. Man har

av forsigtighets hensyn ikke bobet at gaa over til daglig stort format endnu, men i løpet av vaaren er det meningen at igangsette en kraftig agitation for at bringe øvlaget hoiere op.

Chr. Syftad.

Olaf Ingebrigtsen.

Drammen.

I aarets løp er avholdt 28 partiistremoter, 4 medlemsmoter, 1 ordinær og 1 forstjat generalforsamling, 4 første-maifomitemoter, 3 kombinerte moter av fest- og stevnekomite samt partiistret, 2 nominationsmoter, 6 fælles fredsistremoter og 2 masjemoter.

Falt er behandlet 164 saker.

1 julefest er avholdt; likeledes er avholdt 1 utlodning til indtægt for valgagitationen. Utlodningen indbragte netto fr. 331.30. En bazar til indtægt for "Fremtiden" bragte et nettooverskud av fr. 731.67.

Et arbeiderstevne avholdtes i Drammens park, dette var meget vellykket trods uheldig veir og bragte partiet et overskud av fr. 300.72.

I aarets løp er indmeldt en ny forening, nemlig Drammens afdeling av Norsk baker- og konditorforbund.

Ved aarets utgang var partiets medlemsantal ca. 900.

Som jedvanlig er forstemaitog til jordel for 8 timers dagen arrangeret og fik stor tilslutning, idet der deltok ca. 2000 mennesker.

Stortingsmand A. Buen talte.

Partiet har til folkeskolens tilsyns-utvalg opstillet repræsentanter, der jevret i begge kredse.

Man har tillike foreslaat repræsentanter med suppleanter til det nye sabbatistisk, men i vort iverst konservative kommunestyre fik partiet kun en repræsentant og 2 suppleanter antat.

Paa generalforsamlingen i februar blev vedtat nye love for partiet og en

ordning med hensyn til partiistrets sammensætning, der nu bestaar av 7 medlemmer, som alle er valgt av generalforsamlingen.

I anledning stortingsvalget er avholdt 6 friluftsmoter og 7 husmoter, hvorav 1 arrangeret av fredslogen tilhørende "Verdandiordenen".

Av talere har man i den anledning hat: Snekker Joh. Jakobsen, strædder J. Tollefsen, redaktionssekretær D. Amundsen, fru Frogner, stortingsmændene T. Braa, Alf. Eriksen og M. Rilsen, folketingsmand A. C. Meyer fra Danmark, landsorganisationsformand Ole Lian, jernbanskontorist A. A. A. A. A. og pastor Herm. Haugerud samt dr. Joh. Scharffenberg og kirkesanger G. Andersson.

Deltagelsen i valget var stor, idet vi ved første valg i Stromso og Tangens kreds, hvor de herrer redaktør T. Braa som repræsentant og former Nic. Enger som varamand var opstillet, erholdt 1228 st. mot forrige gang 573.

Ved omvalget fik vor kandidat 1535 stemmer, hoire og de frijindede venstre fik 1596; altsaa tapte vi denne kreds, endstjont partiet satte alt ind paa at beholde den. Og det maa sies, at partifællerne ydet et anerkjendelsesværdig arbeide under valgkampen: men de andre partier hadde ved mere end almindelig energi og ved hjælp av sin bedre finansielle stilling sat alt ind paa at erobre den tilbage, og man stammet sig ikke over at bruke de mest løgnagtige og forvrængte fremstillinger av vort parti. Resultatet blev da, at reaktioner bejatte Stromsobanken.

For Dragernæs kreds vedkomme de, hvor vi likeledes hadde opstillet henholdsvis d'herrer snekker Joh. Jakobsen og strædder J. var Tollefsen, viste det sig, at vi hadde gaat sterkt frem, idet vort partis stemmetail der var 942 mot forrige gang 459 st.

Hoire og frijindede hadde her en iaa kompakt majoritet, at man intel kunde utrette, idet borgerpartiet uten omvalg besatte kredsen med begge sine mænd.

Hvad konsolideringen angaar, har den ved sit bestedne stemmetal for fremtiden dokumenteret sin forsvinden fra den politiske Aneplads her i Drammen.

B. Thorsjensén,

f. t. formand.

S. Thorsjæt,

sekretær.

Fredrikshald.

Fr.halds arbeiderparti bestod av følgende tilknyttede foreninger i 1909: Fr.halds socialdem. forening, Arb.p. kvindeforening, Fr.hald, Bakerjvendenes forening, Fr.hald, Tistedalens arb.p. kvindeforening samt Tistedalens socialdem. forening. Partiet har i 1909 afholdt 14 medlemsmoter og 30 styremoter: desuten har der foran hvert bystyremote været holdt gruppemoter sammen med partiets kommuneaftektion, hvor de saker, der forelaa til behandling, indgaaende har været droftet. Partiets standpunkt er iaa blit vedtat og er noiagtig fulgt av repræsentanterne. Partiet har i aarets løp stadig arbeidet sig fremad paa den engang opstufne linje i den kommunale politif. Frit stolemateriel blev efter partiets forslag vedtat og indfortes fra stolecarets begyndelse 1909. I det stedlige fabriktilshyn blev 2 av arbeidernes kandidater indvalgt, i bestyrelsen for det kommunale stuehus er partiet repræsenteret med en repræsentant, likei i legatet for Fredrikshalds bys vel; i vergeraadet sitter en av arbeiderpartiets kvinder, likei er indvalgt flere i folkestoletilshynet samt 1 repræsentant i stolestyret og fattigstyret. Kort sagt, paa alle omraader har var-

tiet forjøkt at iaa arbeiderne repræsenteret. Partiet deltok i høstens stortingsvalg og opsatte som sin kandidat hr. redaktor Andreas Hansjen, der dog ikke raf frem; men resultatet blev allifevel glimrende, naar man tar i betragtning den korte tid, partiet har virket her paa stedet og de smaa midler, man hadde til sin raadighet overfor sine motstandere. Det konservative parti, hoire og "frijindedes" kandidat fik 1332 stemmer; arbeiderpartiets kandidat fik 985 st. og venstre og avholdspartiets kandidat 620 st. Bor varamand fik 996, hoires 1321. Disse tal vidner om partiets fremgang i Fr.hald.

I aarets løp har der været afholdt 3 store moter, et i mars i Fr.halds arb.samfund med foredrag av redaktor Andreas Hansjen, 1. maidemonstration, hvori deltok 21 foreninger, og et stævne afholdt paa Fredrikstøens fæstning den 1. august med stor tilslutning fra omliggende distrikter. Fra de ærværdige mure stuet militarismen med bange anelser paa arbeidernes fremrykning. Talere var 1. mai stortingsmand Egede-Nissen og ved stævnet stortingsmændene Magnus Nilsen og Buen m. fl.

Dette korte uddrag av partiets virksomhet gir vel ikke indtryk av, at der er utrettet iaa meget; men man maa huske paa den sterke konservatisme, som denne by altid har været beromt for og den sterke plankeadel, som her har hersket med uindskrænket magt.

Ove Jensen.

Fredrikstad.

Partiet har i 1909 deltat i 3 arbeiderstævner, henholdsvis i Glemminge, Sarpsborg og Fredrikshald.

Partiet har i likhet med tidligere aar arrangeret 1. maidemonstration med taler av fru Aslaksrud, Bjørn Ebye og G. Døstland. Deltagelsen var iaar meget større end tidligere, henimot 2000

deltagere, der var møtt frem fra alle tilliggende distrikter. Enstemmig vedtoges den av centralstyret foreslåede resolution til odelstinget ang. fabriktilshnsloven.

Åar er der gjort et meget glædelig tiltak til at sprede oplysning blandt partiets medlemmer ved at oprette en boksamling.

Partiet har iaar som tidligere været repræsenteret i styret for aktieselskabet "Smaalenenes Socialdemokrat".

I aarets begyndelse forelaa fra "Smaal. Socialdemokrat"s repræsentantskap et andragende, om at partiet stiller sig som garanti for et laan stort fr. 5000.00 — fem tusen kroner — som bladet i tilfælde kunde faa laant av Arbeidernes fagl. landsorganisation. Laanet skulde benyttes for at dekke tidligere gjæld.

Partiet gav garantien og stillet som sikkerhet en pantobligation i "Folkets hus". Ligeledes bevilgedes et tilskud stort 500 fr. Et tilskuddet ikke blev større, har sin grund i at generalforjamlingen besluttet regnskapsaaret omlagt slik at det herefter følger kalenderaaret.

Paa grund av den økonomiske stilling og de vanskeligheter der melder sig, naar tilskuddet skal bevilges, har der ogsaa været avholdt flere moter, hvor bladets og partiets økonomiske stilling har været droftet. Det besluttedes at henvende sig til bladstyret med en henstilling om at søke bladet bragt i balance paa andre maater, end ved tilskud. Det bør haabes, at en kraftig agitation i form av abonnentsamling, skal komme til at bringe bladet i balance i en ikke altfor fjern fremtid.

Partiet har deltak i aarets stortingsvalg. Deltagelsen i valget har desværre ikke været saa stor, som man hadde haabet; men naar der tages i betragtning, at en masse av arbeiderne, som var bestjæftiget ved herværende bedrifter, har maattet søke andetsteds hen,

grundet driftsindstrækning, som følge av de daarlige tider, er det saaledes intet at undres paa, at valget ikke gav bedre resultat. Fredrikstad er forovrig et meget vanskelig arbeidsfelt for socialdemokratiets politik. Den sterkt indgrodde konservative aand parret med streng religiositet, gjør at det kun er mulig for os at komme smaa skridt frem ved hvert valg. Desuten ogsaa den omstændighet, at byen er en utvæget handelsby, og som følge derav har en stor arbeidsstok (underordnede handelsbetjening) som, trods usle og daarlige arbeidsvilkkaar, finder det formaalstjenlig at lætte jnobberi og naragtighet i hoijsætet, og er hoires jolideste tropper. Ligeledes at de fleste arbeidere ved herværende bedrifter bor i de nærmest tilstotende kommuner (Glemminge og Vraakeroi).

Partiet deltok iaar for første gang i forlikskommissærvalget. Til forlikskommissær var av formandskapet indstillet platearbeider Hans Nilsen som nr. 3. Bystyrets majoritet iløg sig i bystyremøtet jamnten og holdt ham utenfor indstillingen.

Der blev desuagtet paa repræsentantmøte bestemt at opsjette egen kandidat. Hans Nilsen blev enst. opjat.

De borgerlige partier hadde vistnok anet uraad, for tilslutningen fra deres side var større end nogen gang før. — Resultatet blev allikevel bedre end nogen døvet at haabe. Hans Nilsen blev rigtignok ikke valgt, men han opnaadde et forholdsviis stort antal st. (134). Og det saa meget mere, som partiet paa grund av økonomiske vanskeligheter ikke kunde drive agitationen med fornuoden kraft.

Angaaende vor deltagelse i det kommunale liv, skal der i korte træk bemerkes følgende:

Vore repræsentanter har til enhver tid søkt at tale arbeidernes sak og fremmet vort partis interesser. Vi vil her

kun nævne de saker, som er av principiell betydning og har almen interesse.

Vore repræsentanter fremstjatte principielt forslag om, at frit skolemateriel anstaffes til folkeskolens elever. — Subjidiært foresloges frit bruktmateriel. Det subjidiære forslag vedtoges. — Efter forslag fra vore repræsentanter er frit haandarbeidsmateriel for piser ved folkeskolen vedtat. I anledning henstilling fra vore repræsentanter er der bevilget større beløp til nødsarbeide ved arbejdsledigheten. — Der er nedsat en komite bestaaende av 50 kvinder, der har at føre tilsyn med de utsatte pleiebarn. — Ved de kommunale bestillingsmænds lønsandragende indtok vort parti en ledende stilling for at faa lønnen forhøiet. — Ligeledes fremstjatte de et forslag om et lønstillæg av 25 pct. for de kommunale arbeidere som blev vedtat. — Der fremstattes forslag om at nedsette en komite for at undersøke og uttale sig om, hvorvidt det vilde lønne sig for kommunen at overta rorklægningsarbeider inden kommunen, dette blev vedtat. — Efter forslag fra vore repræsentanter bevilgedes pensjon til 2 kommunale bestillingsmænd og en ingeniørarbeider. Magistraten indstillet paa, at disse andragender avsløges. Vore repræsentanter optok forslag om, at skolestyning ikke skulde indføres i folkeskolen. Ved sakens behandling blev vort forslag forkastet med nogen faa stemmers overvegt.

Ved oprettelsen av arbeidsauvisningskontoret blev vi repræsentert i den komite, der sik i oppdrag at uttale sig om kontorets drift og administration. Vore repræsentanter fremstjatte forslag om, at kontoret skulde være en selvstændig institution. Komiteens majoritet foreslog, at kontoret kombinertes med sjømandshjemmet. Majoritetens forslag vedtoges i formandskapet mot 2 stemmer. Saken jendtes til departementet

som uttalte, at det ikke kunde gaa med paa, at kontoret skulde kombineres med sjømandshjemmet. Saken kom tilbake til formandskapet og vort forslag blev da enstemmig vedtat.

Ved behandlingen av lærerlønningerne talte og stemte vi for forhøielse av disse.

Vort parti er repræsenteret i følgende institutioner: Valgkomiteen, Skolestyret, den høiere almestoles forstanderskap, fattigstyret, vergeraadet, sykehustommisjonen, brandstyret, haandverksretten, en jvend i nævnden for hvert haandverkslag, i komiteen for boligbanken, i nævnden for arbeidsauvisningskontoret, i fabriktilshnet, helseraadet, bygningskommisjonen, bestyrelsen av legatet for byens vel og ligningskommisjonen.

Om partiets økonomiske stilling skal bemerkes, at den iaar har været i særlig grad trykkende, idet de paa forrige aars generalforsamling stipulerte indtægter paa langt nær ikke har holdt stik, og resultatet av aarets drift viser et betragtelig underskud.

Der har været gjort forsøk paa at faa dette underskud dækket ved ekstratilskud, men som, da det skulde jættes ut i livet, maatte annulleres paa grund av den ieneste storstreik. Dog har man forsøkt faa godt det har været mulig at holde stillingen gaende. — Av nye tilsluttede foreninger kan nævnes Fredrikstad arbeiderpartis kvindeforening og Østre Fredrikstad arbeiderpartis kvindeforening.

Naar de politiske og økonomiske vanskeligheter tages med i betragtning, maa resultatet av dette aars arbeide sies at være godt. Der spores interesse for partiets virksomhet paa mange omraader og ikke mindst blandt de politiske foreninger, som utfoldet en livlig virksomhet, som, hvis den vil vedvare, hvilket er at haabe, vil bringe partiet fremover mot lysere tider.

Medlemsantallet var ved aarets utgang ca. 550 i 19 foreninger. 1 forening er i aarets løp uttraadt av partiet. —

Jacob P. Mandrup,
f. t. formand.

Gjøvik sociald. forening.

Foreningen har fra april til aarets utgang holdt 5 medlemsmøter samt en hel del bestyrelsesmøter til konferanse.

Der blev afholdt 1. mai demonstration med tale av stortingsmand Foshaug, det viste sig, at tilslutningen var større end før og var meget vellykket.

Til fremme av politisk oplysning er afholdt 6 foredragsmøter med 7 forskjellige talere, nemlig stortingsmændene Foshaug og Sæbo, samt Petter Nilssen, Einar Lunde, Martha Tynæs, Askarud og R. Helland.

Bort hovedsaglige arbeide har koncentreret sig om stortingsvalget, som foregik den 17. oktober og omvalg 31. oktober, og det viste sig ogsaa ved disse valg, at vort parti omtrent har fordoblet sig siden stortingsvalget i 1906.

Vor kommunefraktion har som før holdt et vaakent øie med de kommunale arbeider, til fremme av partiets interesser, likefom vi i de kommunale arbeider har faat vore mænd ind i større utstrekning end før.

Partiet har vokset i styrke og interesse, saa vi med lyse forhaabninger ser fremtiden imote.

R. Amundsen, D. Rynjveen,
viceformand. jung. sekretær.

Tens Halvorsen.

Grua arbeiderforening.

Grua arbeiderforening har i aaret 1909 efter de forhold, som gjør sig gjældende her paa stedet, arbeidet noksaa bra.

Nogen vekst i medlemsantallet kan

vi desværre ikke konstatere, men saa har vi til gjengjæld faat en sagforening, som staar tilsluttet arbeidsmandsforbundet, saa organisationen har dog i aarets løp gaat fremover.

Det vanskeligste foreningen har at kjæmpe med, er lokalspørsmålet, da det er næsten umulig at erholde noget lokale til foreningens sammenkomster. Dette hæmmer foreningens arbeide betydelig. Men vi antar nu, at det navn i en nær fremtid blir afhjulpet, da foreningens væsentligste arbeide har været lagt paa at samle kapital til bygning av eget hus.

Vi har i aarets løp afholdt to bazarer og endel fester, hvis overstud har tilfalt byggefondet, som nu utgjør ca. 600 kroner. Vi er altsaa kommet langt paa vei til maålet: et Folkets hus paa Grua. Tomt til huset er allerede kjøpt. Naar vi faar vort eget hus, vil foreningen gaa fremover saavel i medlemsantal som finansielt.

Vi er ikke kommet saa langt, at vi har kunnet danne nogen samorganisasation, da vi endnu ikke har mere end to foreninger i denne kreds tilsluttet arbeiderpartiet; men vi haaber i en nær fremtid at saa flere foreninger ind i partiet. Naar saa ster, skal vi danne en samorganisasation.

Foreningen tok initiativet til avholdelse av et arbeiderstevne her i kreds foran valget med Torgeir Braa som taler. Stevnet blev afholdt i Brandbo. Til stevnet var der fremmott 4 a 500 mennesker.

Stevnet blev foranstaltet av de hæværende foreninger tilsluttet partiet og en demokratisk forening. Indbydelse var sendt til de fleste demokratiske foreninger i denne kreds. De lovet ogsaa fra først av at delta, men i sidste øieblik trak de sig tilbake alle undtagen en, nemlig Lunner arbeiderforening. Vi har mange demokratiske foreninger

her, men de fleste av disse har hitindtil været rædde og avstøyet socialismen; men enkelte av medlemmerne bryter fordommen og begynder at fundere paa, om deres foreningers arbeide er i pagt med den moderne arbeiderbevægelse; naar vi kunde faa avholdt endel foredrag i likhed med det Braa holdt paa stevnet, saa skulde uten tvil socialdemokratiet komme til at faa mange tilhægere i denne frede.

Bed aarets stortingsvalg opstillet vi egen kandidat for første gang. Resultatet blev ikke saa stort, som onstelig kunde være; men efter omstændighetene saar vi være tilfreds: det var jo første gang vi monstret vore folk.

Der var ved første valg opstillet 3 arbeiderkandidater. Arbeiderpartiet og avholdspartiet benyttet samme varamand og denne erholdt næsten 1000 stemmer, mens kandidaten kun fik 420 stemmer. Ved omvalget traf Jevnater arbeiderforening kandidaten tilbake, og saaledes hadde vi ikke nogen kandidat ved omvalget.

Ivar Skjellum,
formand.

Horten.

Medlemsantallet var ved aarets utgang 161. I foreningens læseværelse har været utlagt 20 aviser. Foreningen har i 1909 avholdt 2 generalforsamlinger, 16 styremoter, 10 medlemsmoter, 3 diskussionsmoter og 3 fester. Foredragsholdere har været hr. Ludvig Enge, Sarpsborg, hr. Waldemar Carlsen, stortingsmand Sæbo, stortingsmand Buen, overrettsjakk. Bonnevie og pastor Haugerud. I 1. maim demonstrationen deltok 2 foreninger under 4 faner, ca. 400 deltagere. Hr. Ludvig Enge holdt talen for dagen. For utbredelsen av "Soc.=Dem." har der i det sidste aar været arbeidet meget. Den 17. mars blev stiftet en

kvindeforening med ca. 20 medlemmer, der ved utgangen av aaret var øket til 46. I aaret er ogsaa stiftet en Loge av Verbandsordenen med 14 medlemmer, som er tilsluttet foreningen. Til storstreiken i Sverige er indsamlet kr. 856.50. Ved valg av stoletilsyn gif foreningens liste igjennem med stort flertal.

I anledning av stortingsvalget var nedsat en komite, der utgav et slyveblad "Sandheten om socialdemokratiet"; nævnte blad utkom i 3 nr. i henholdsvis 1000, 1500 og 1800 eksemplarer, der utdeltes gratis.

Ved stortingsvalget fik vor kandidat, hr. Jmed N. Jensen, 370 st. og varamanden, hr. Jnecker K. J. Knudsen, 379 st., et efter omstændighetene godt resultat, da det var første gang vi stillet egen kandidat.

I bystyret har der ogsaa været arbeidet godt; vi har faat repræsentanter i flere komiteer, likefrem vi har faat vedtat forslag om stedlig fabriktilsyn, der efter de sidste forandringer av fabrikkloven er blit utvidet.

S. B. Haraldsen, J. Sverfen,
p. t. formand. sekretær.

Hamar arbeiderparti.

Hamar arbeiderparti bestaar av 5 tilsluttede foreninger (jern- og metalarbeidernes forening, formerforeningen, kvindeforeningen, fotoiarbeidernes forening og Hamar soc.dem. forening) med tilfammen 247 medlemmer. Endel jagforeningsmedlemmer staar endnu utenfor partiet; man saar haabe, at ogsaa disse snart maad finde det til sin egen fordel at være med i kampen for proletariats irigjørelse ved at slutte sig til partiet.

Der har i aarets loy været avholdt 30 partistyremoter, 6 medlemsmoter, 4 kombinerte partistyre- og kommunegruppemoter, 4 særstille gruppemoter, 2 massmoter samt 2 fester. Paa

møterne er tilfammen behandlet 130 safer.

Av foredrag har i aarets løp været avholdt 13, hvorav 9 er arrangeret av partiets styre, 2 av Hamar soc.-dem. forening og 2 av Arbeiderpartiets kvindeforening.

Partiet har i aarets løp nedlagt et ikke ubetydelig arbeide paa dannelsen av en partiforening paa Kongsvinger uten at dette endnu er lyktes.

Sammen med Hedemarkens amts arbeiderparti har partiet tatt initiativet til at faa utgit et partiblad paa Hamar, og er dette arbeide kronet med held, idet bladet "Demokrater" begyndte at utkomme i begynnelsen av oktober og har siden drevet et godt og forhaabentlig frugtbringende ophyningsarbeide om arbeiderpartiets vœltilf.

Arbeiderpartiet gif ved aarets stortingsvalg til valg paa egen liste og opnaadde vore kandidater, urmafer Peter Nilsen og kobberslager Nic. Heland, ved omvalget henholdsvis 826 og 822 stemmer av ca. 1900 godkjendte.

Ved valg av det stedlige fabriksilim tok partiet initiativet til oppstilling av kandidater, og lykkedes det at faa valgt samtlige av partiet oppstillede. En arbeider blev endog tilsynets formand.

Som sedvanlig har partiet ogsaa iaar ledet 1. maidemonstrationen. I demonstrationstoget deltok ca. 400 og tale for dagen holdtes av stortingsmand Chr. S. Knudsen.

En for partifæller paa Hamar og Opplandene glædelig og lærerik begivenhet var det, at Det norske arbeiderparti avholdt sit 20. landsmøte her i paaften iaar.

I Hamar formandskap har partiet hat 3, i hystyret 11 repræsentanter. Partiet er endvidere repræsenteret i de fleste kommunale styre og komiteer. Av safer, som vore repræsentanter i formandskapet, by- og skolestyre har været

med at kjæmpe igjennem, vil man spesielt nævne frit skolemateriel, lønsregulativ for de kommunale tjenestemænd samt flere forbedringer paa folkeskolens omraade. Alt i alt har kommunegruppen behandlet 65 safer.

Partiet har desværre iaar gaat litt tilbake i medlemsantal (fra 274 til 247). Dette kommer visnok for en væsentlig del av en mindre ekstrafølgent, som det blev nødvendig at lægge paa. Men man haaber, at det ved et energisk arbeide maa lykkes i det kommende aar at gjenvinde det tapte og faa nydelig flere ind i organisationen.

A. Granerud,
formand.

Andr. Pedersen.

Jndtrøndelagen.

Ved utgangen av 1909 bestod Jndtrøndelagens arbeiderparti av 20 foreninger med ca. 570 medlemmer; derav i Snaasjens fredsparti 3 foreninger med ca. 100 medlemmer; Bærdalens fredsparti 8 foreninger med ca. 150 medlemmer. I 1. freds blev i 1909 Stjordalens fredsparti opprettet med 9 foreninger og et medlemsantal av ca. 320. Der kan altjaa glædeligvis ogsaa i 1909 ipores nogen fremgang saavel i forenings- som særlig i medlemsantal.

Partiet holdt sit ordinære aarsmøte i Stjordalen den 20.—21. mars. Til møtet var fremmøtt repræsentanter fra næsten alle partiets foreninger og fredspartier, og blev der paa dette møte behandlet mange for vort parti meget vigtige safer. — Et længe aktuelt spørsmål blev behandlet paa aarsmøtet, nemlig: Skal partiet sammen med Lhjems og Uttrøndelagens arbeiderpartier ntgi en ukeutgave av "Ny Tid" i Lhjem? Den 7 foreningerne foretagne uravstemning resulterte i, at der blev flertal for partiets deltagelse i

ovennævnte foretagende, og det er nu en kjendsgjerning, at denne ukeutgave av "Ny Tid", der blev utgit i 3. kvartal, er til stor nytte for socialismens fremgang ogsaa i nordre amt. Og selv om bladet ikke kan betragtes som noget specielt lokalorgan for nordre amt, saa var det allikevel til stor nytte for vort parti foran valget.

Partiet foranstaltet i Merafer en utlodning, som indbragte ca. 200 kroner, der ifølge aarssmotets beslutning skulde bruges til dækkelse av gjæld.

Partiet holdt sammen med Indtrøndelagens og L. hjem's arb. partier et meget vellykket arbeiderstevne i Hommelvik den 5. septbr. I stevnet deltok flere tusen og taler holdtes av fru Thunæs, assessor Hazeland samt gaardbruger P. M. Scheilo.

1. maidemonstrationer arrangeres av de stedlige foreninger i Stenfjær, Værdalen, Levanger, Stjørdalen osv. og deltagelsen i disse var iaar større end nogensinde for.

Ifølge aarssmotets beslutning blev fontingenten til kredspartierne delvis eftergitt og valgarbeidet og agitationen overlatt til disse; om dette var fordelagtig er ikke godt at si. Partiet var aldeles uten midler og kunde jaaledes ikke foreta nogen nævneværdig agitation. Vore opstilte stortingskandidater og andre holdt endel foredrag, partiet utgav bl. a. et valgoprop og de engere foreninger samt partifæller forovrig agiterte paa bedste maate i sine respektive valgjøgne. Skjønt agitationen jaaledes ikke var snyderlig stor, viste dog stemmeantallet en storartet fremgang for vort parti i alle 3 valgkredsje. De opstilte kandidater var: I Stjørdalens valgkreds: repræsentant maler J. Djan, suppleant arbeider E. Skogmo. I Værdalens kreds: rep. lærer Jon Myranæs, sup. maler John Halberg. I Snaasens kreds:

rep. Sverre Klippe, sup. arb. formand Lars Nglem.

Stemmeantallet var: Stjørdalens kreds 119 i 1906 og 545 i 1909; Værdalens kreds 170 i 1906 og 390 i 1909; Snaasens kreds 106 i 1906 og 261 i 1909.

Altjaa viser vort parti i Indtrøndelagen et forøket stemmeantal siden forrige valg paa mellem 8 og 900 stemmer. Dette er talende tal, som konstaterer, at jordbunden er god for socialismen i Indtrøndelagen; ret mange uorganiserte er det, som forstaar, at vore teorier staar i pakt med livet og at arbeiderpartiet er arbeidernes og fremtidens parti; men allfor mange mangler mod og mandshjerte til at bryte overtvers og kaste gamle fordomme; de foretrækker at leve paa venstres gamle traditioner istedetfor at bli med i vor organisation og delta i vort frigjørelsesverk.

Beflageligvis er det mange bygder, hvor vi endnu ikke har nogen organisation, og partiet staar ganske magtesløst; ti som ovenfor antydet er kassen bestandig tom. Styret har nemlig i aarets løp maattet lægge al sin energi ind paa at betale gjæld, som partiet blev bragt i ved utgivelsen av det nu nedlagte arbeiderblad "Framsteg".

Imidlertid er det grund til at se fremtiden imote med mod og begeistring; vore organiserte partifæller i by og paa land i Indherred er bejsjælet av en levende tro paa vort løsen: Frihet, likhet, broderskap.

Albert Moen,
formand.

Jevnaker arbeiderforening.

Jevnaker arbeiderforening har i aarets løp avholdt 8 medlemsmoter, 6 beskjæftelsesmoter, 3 kombinerte moter, 1 kombinert beskjæftelsesmote, 1 friluftsmote paa torvet og en stor fest. Des-

uten har foreningen deltat i et arbeiderstevne paa Paalsshaugen i Brandbu.

Av foredragsholdere har vi hat: Egede-Nissen og Buen. Torgeir Braa talte ved arbeiderstevnet.

M. Goksen,
sekretær.

Kongsberg.

Da der tidligere ikke er indsendt nogen beretning herfra til centralstyret, delvis paa grund av at vor organisation tidligere har staat tilsluttet Bustrud amts arbeiderparti, skal man nevne at Kongsberg arbeiderparti stiftedes 7. august 1904 med 19 medlemmer.

I en utpraegget arbeiderby som Kongsberg skulde man kunnet naere berettiget haab om stor tilslutning til en socialdemokratisk organisation. Dette har imidlertid hittil ikke vaeret tilfaeldet, og maa grunden hertil faerlig søkes i manglende social oplysning og derav folgerde interesseløshet for de sosialpolitiske spørsmaal. I det store og hele har det ogsaa set ut til, at der her paa stedet har raadet slovhet overfor foreningslivet paa omtrent alle omraader. Dette har da ogsaa gjort sig gjældende overfor vor organisation, idet vi ved utgangen av 1909 kun talte 36 betalende medlemmer.

Imidlertid har vi ved valgene faat uventet stor tilslutning. Ved sidst avholdte stortingsvalg monstret vi saaledes 332 stemmer. Ved kommunevalget i 1907 erholdt vor liste 247 stemmer og fik vi indvalgt 7 repraesentanter i bystyret. Disse resultater synes dog at tyde paa, at de socialdemokratiske ideer ogsaa her har faat rotfæste.

I flere av de kommunale institusjoner er vi repraesenteret, bl. a. i skolestyret, hvor vi har 3 repraesentanter.

Foran stortingsvalget avholdtes 6 oiffentlige moter med foredrag. Talerne

har vaeret: Fru Marie Aalaksrud, stortingsmand Magnus Rissjen, redaktor Braa, Koh.s Bergerfen og Johan Farnæs.

Desuten har hr. redaktor Braa holdt foredrag om "Vor partipresses betjndning".

Partipressen har hittil vaeret forgelig litet utbredt her paa stedet, tiltrods for at der er utført adfaellig agitationsarbeide i denne retning. I det senere er dog nogen fremgang at merke paa dette omraade.

Der har i aaret vaeret avholdt 19 styremoter, 10 medlemsmoter og 1 ordinar generalforsamling.

Indtagterne har vaeret kr. 265.20 og utgifterne kr. 222.46.

Anton Amunjen,
formand.

Kr. junds arbeiderparti.

Kristianjunds arbeiderparti bestod ved aarets begyndelse av 10 tilsluttede foreninger med et samlet medlemsantal av 190. Ut paa sommeren gif dog medlemsantallet ned. Morsaken hertil var, at den byggevirksomhet, som hittil hadde vaeret, ophorte. Herved minket Murarbeidernes forening, for ikke at tale om Murarbeidernes, som kom helt bort. Men til gjengjæld blev Malerivendenes forening tilsluttet, saa antallet av partiforeninger blev uforandret 10.

Der har i aarets lov vaeret avholdt flere foredrag, saaledes i august av redaktor Angell Olsen og i september av stortingsmand M. Buen. Straaks for stortingsvalget holdt ogsaa redaktor Førre fra Haugesund og hr. Arne Egge fra Bergen politiske foredrag.

Der merkedes i aarets lov likesom

en livligere bevægelse inden fagforeningerne, jaaledes stiftedes Stræddersvendenes forening med ca. 40 medlemmer.

Olaf Gotteberg,
formand.

Rudolf Dahl,
viceformand.

Kristianiaud.

I generalforsamlingen i januar valgtes Peder Sørensen til formand, men da han paa grund af sygdom ut paa sommeren fratraadte styret, indtog viceformanden, E. Berthelsen, hans plads.

Partiet tæller 15 tilsluttede foreninger med ca. 319 medlemmer. Der er i aarets løp afholdt 27 styremøter, 9 repræsentantmøter, 1 ekstraordinær generalforsamling, 4 kombinerede møter og 5 fredsmøter.

Partiet deltog i aarets stortingsvalg i Baneheiens og Fæstningens kredse med henholdsvis postfuldm. Olaf Eriksen og tommermand Gabriel Gundersen som kandidater og jnekkern. Olav Brunvand og jagm. Oscar Kristiansen som varamænd. Ved første valg opnåedes 573 og 370 stemmer, ved omvalget 773 og 423 stemmer.

I aarets løp er arrangeret 10 foredrag.

Ved valg paa forlikskommisjær erholdt vor kandidat 159 stemmer, ved forlikskommisjær-suppleantvalget fattede vi vor kandidat, jnekkern. Olaf Brunvand, igjennem.

Ved valget paa tilsynsutvalg ved byens skoler, 12 pladse, besattes 11 af vort parti.

1. mai var som sedvanlig hel fridag og demonstrationstoget gik til Egelanden, hvor tale for dagen holdtes af redaktør Wollnick.

Fra 1. april 1909 utkom partiets organ "Sorlandets Socialdemokrat" som dagblad: abonnentantallet er fra

1. april til 31. december steget fra 6 a 700 til over 1600 betalende abonnenter.

Oscar Mjhre,
sekretær.

Larvik arbeiderparti.

I tiden fra oktober 1908 til mai 1909 er der ialt afholdt ti styremøter, tre medlemsmøter og et massemøte til stiftelse av et ungdomslag tilsluttet arbeiderpartiet. Laget blev dannet med 20 medlemmer, nu tæller det 40. Et valgkomitemøte til planlæggelse av valgagitationen er afholdt. Desuten er der holdt to foredrag, hvorav et den 1. mai. Endvidere et diskussionsmøte om tolsprogsmaalet. Noget diskussion blev der dog ikke, da de indbudte, høire og venstre, glimret med sin fraværelse. To baller og en generalforsamling er ogsaa afholdt. En ny forening er indmeldt i partiet.

Fra mai og til aarets utgang er der arbeidet godt for vor sak i Larvik. Der er afholdt en generalforsamling, tre medlemsmøter, tre styremøter, tretten valgkomitemøter, fjorten foredrag. Partiet deltog i forlikskommisjærvalget, som hadde det resultat, at vor kandidat, Oscar Andersen, fik 273 stemmer, mens motkandidaten fik 318 st. Desuten deltog partiet i stortingsvalget. Ved dette valg fik vor kandidat, Anton Abrahamsen, 570 st., mot 220 st. i 1906, et glimtende resultat, som gjør, at vi gaar fremtiden imote med gode forhaabninger.

Ehr. Hansen,
formand.

Randalsens sociald. fredsparti.

Fredspartiet har i 1909 bestaaet av 3 foreninger, nemlig Ramsos arbeiderparti, Bangsund arbeiderparti og veiarbeiderforeningen "Framsteg". Medlemsantallet var ved aarets begyndelse 167 og ved aarets slutning 141.

Arbejdspartiets indtægter har i 1909 været kr. 401.18 og utgifterne beløper sig til kr. 362.49, herav er anvendt til agitation kr. 100.65. — Narsinøtet holdtes i Ramsø den 28. mars, hvor man specielt behandlet taktik og plan for agitationen foran høstens stortingsvalg. —

Den 1. juni avholdtes nominationsmøte paa Bangsund, hvor vore kandidater, hr. G. Gerhardsen og Helmer Vindseth, blev opstillet som partiets kandidater. Ved stortingsvalget fik disse 513 stemmer.

Den 24. og 25. august hadde vi hr. red. Angell Olsen her, han holdt foredrag i Ramsø den 24. og paa Bangsund den 25. Desuten holdt hr. G. Gerhardsen foredrag paa flere steder ute i kretsen umiddelbart foran stortingsvalget.

I de 2 kommuner Ramsø og Klingen maa det sies at vi er forholdsviis godt repræsenteret, idet vi i Ramsø bystyre har 8 repræsentanter og i Klingen 5 repræsentanter.

Serman Andreasen,
f. t. formand.

Norges riksloge av „Verdandi“.

Ved utlopet av 1908 rapporterte vi 33 loger med 1156 medlemmer — 540 kvinder og 625 mænd.

I 1909 er det stiftet 17 loger, 11 loger hviler eller er nedlagt. Vi har saaledes tilbake 39 loger med ca. 1300 medlemmer, nemlig: Loge „Demokraten“, Torsnæs pr. Fredrikstad, „Evi-
thun“, Stavanger, „Fram“, Narvik, „Haab om feier“, Drammen, „Frem-
stridt“, Bergen, „Fremad“ Svaler, „Daggru“, Bangsund, „Kofens frem-
tid“, Kofen, „Frihetens haab“, Grorud, „Folkets sat“, Kristiania, „Ny tid“, Bergen, „Marchus Throne“, Trond-

hjem, „Tidens krav“, Haugejund, „Pro-
letaren“, Skotsfjøs, „Fremtiden“, Kri-
stianjund N., „Rondane“, Foldalen,
„Arbejdernes fremtid“, Fredrikstad,
„Samhold“, Stenfjer, „Saasheims
fremtid“, Telemarken, „Vennekredsen“,
Drammen, „Fjeldblouft“, Fredrikstad,
„Redningsbaaten“, Kristiania, „Træ-
juglen“, Grong, „Brand“, Odda, „Ba-
nebrysteren“, Fr.hald, „Verdandisten“,
Nalesund, „Frihetsbanneret“, Viholdt
„Folkets fremtid“, Myken st., „Agitats-
ren“, Kristiansand S., „Internationa-
len“, Skien, „Nybrot“, Gjøvik, „Men-
neiskeværd“, Molde, „Frihind“, Stavan-
ger, „Stjernen“, Horten, „Dyffen“,
Stord, „Solidariteten“, Nedre Eker,
„Vulkan“, Notodden, „Vinnens vel“,
Vimme, og „Frihetetsflaget“, Hamar.

Arbeidet med stiftelse av loger og veksten av medlemmer i disse kan jo ikke netop sies at gaa raskt fremover, men det gaar da den rette vei og dermed faar vi være fornøiet.

Vi søker at arbeide for større for-
staelse av de sociale og socialistiske
spørsmål saa godt vore evner og mid-
ler tillater det.

Endel barneloger har vi og flere
søker vi at saa stiftet, idet vi tror,
at det kun blir gjennom opdragelsen
av nye slechter vore fravs betydning helt
ut vil bli forstået.

Vort blad „Verdandisten“ har vi
ogsaa utgit, hvad der selvsagt har kostet
os opofrelser, men vi ser dog at vor
mission bedst fremmes ved „vresien“
som kampmiddel.

Angaaende aarets stortingsvalg
kan kun sies, at vore medlemmer i de
forskjellige kredser har gjort et godt ar-
beide for ovnaelse av feier for par-
tiet. —

For Norges riksloge.
Magnus Karlson,
formand.

Redenes.

I aaret 1909 er kun afholdt 7 styremøter samt aarsmøte i Froland 14. mars. Da det var valgaar, har styrets arbejde været præget derav. Det betydeligste arbejde har været planlægning og ordning af valgearbeidet med agitation samt tilveiebringelse af midler til dette. En ntlodning i det oie med gav et nettooverskud af kr. 106.68. Midlerne var smaa, jaa partiets agitatorer selv har maattet yde ganske betragtelig arbejde uten godtgjørelse, ja endog med pekuniære ofre. Blandt dem, der særlig har arbeidet meget, kan nævnes partiets jormand, hr. Ole Hajvor, samt redator Vic, Ivar Sneve og Chr. Johansen. Den eneste fremmede taler her var P. Saltvig fra Skien. Foredrag har været holdt i Arendal og Grimsstad samt paa Katvig, Korli, Diestad og Strømmen i Diestad; paa Brækka, Østre Moland, Saltero i Stokken foruten flere gange i Froland, Namli og Øjevedal, samt Tromø. Som et glædelig tegn skal noteres, at vi nu begynder at jaa faste i amtets bejolkning, hvilket foruten indjylidelse af jernbanearbeidere maa tilskrives "Tiden", der under Vies ledelse virker godt.

Partiet har for tiden 17 joreninger. Kontingenten og andre indtægter utgjør kr. 497.74, og utgifterne kr. 483.01.

Ole O. Gaarddal.

Sandefjords arbeiderjamsfund.

I aarets løy har der været afholdt 19 styremøter, 12 medlemsmøter og 1 ekstraordinært medlemsmøte samt 2 generalforsamlinger. Der har været afholdt 3 politiske foredrag. Søndag den 25 jnli afholdtes et arbeiderstevne til hvilket var indbudt amtets parti-joreninger til dannelsje av en amtsorganisation, men dette blev til intet, da joreningerne i Sande og Skoger krede

motjatte sig dette. Sandefjords arb.jamsfund er utgaat og isteden er dannet nyt parti under navn: Sandefjords og Sandeherreeds arbeiderparti. Følgende jagsjoreninger er tilsluttet partiet: Frammas og Sandefjords jern- og metalarbeiderjorening, Sandefjords bakerjorening, Sandefjords murerjorening, Sandefjords malerjorening, lisejøm partiet har endel medlemmer utenom jagsjoreningerne. Partiet overtøf det gamle Sandefjords arbeiderjamsfunds aktiva og passiva. Partiet har ingen stedlig avis, men benytter "Vestfold Arbeiderblad" jom utkommer i Tonsberg 1 gang ukentlig.

Paa partiets vegne.

Chr. Christofferjen,
sekretær.

Søndre Bergenhus amt.

Bed utgangen av 1909 stod 6 joreninger samt samorganisationen det ny-stiftede Odda arbeiderparti tilsluttet partiet med et samlet medlemsantal av ca. 600. I pinsen afholdtes aarsmøtet samt har der i aarets løy været afholdt 5 styremøter. Paa aarsmøtet blev der blandt andet besluttet at engagere faste agitatorer til den kommende valgkamp, og jom saadan engagertes partijælle O. Kristensen fra Kristiania, der for anledningen indjylttet til Arendal. Paa aarsmøtet blev endvidere besluttet at opstille egne kandidater i de 3 av amtets 6 valgkredse, hvor vi hadde faste organisationer, nemlig Midthordland, Bojs og Hardanger. Som partiets kandidater i disse kredse blev derpaa nomineret følgende herrer: For Midthordland O. Kristensen med A. Andersen jom varamand. For Bojs O. Fosdal med W. Reigstad jom varamand. For Hardanger Ernesjohagen med Bøthum jom varamand. Hermed var indledningen til en spændende valgkamp gjort. For Bojs og Hardanger, hvor

vort parti nylig har optat jaste organisationer, var interessjen mindre, da vi der ingen utfigter hadde til at opta kampen mot de storborgerlige partier, dog skal det med det samme sies, at ogsaa i disse kredse nedla vort parti et udmærket arbeide. Hovedinteressjen samlede sig saaledes om Midthordland. I denne kreds, der omfatter større fabriksbedrifter, hadde vi godt organiserte og vel trænerede tropper. Derfor saa vore storborgerlige med ængstelse vor opmarsj imote. Vor udmærkede partifælle D. Kristensen aapnet den spændende valgkamp med en række foredrag. Og saa en række andre velkjendte partifæller som d'hr. stortingsmændene Chr. S. Knudsen, Buen, Braa og Sæbo holdt foredrag. Endvidere stillet sig velvilligt til vor disposition d'hr. redaktør Angell-Olsen, redaktionssekretær D. Pedersen, typograf Arnevig, provisor Johnsen samt gaardbrugerne Fosdal og Ernæshagen. Talt blev afholdt ca. 80 foredrag og som regel for overfyldt hus, og resultatet blev ogsaa bedre end vi hadde turdet haabe. For Midthordlands kreds gif fire partier til valg, nemlig arbeiderpartiet, hoire, det friindede venstre og det konsoliderede. Ved første valg opnaadde vi 1720 st. Dette var mer end hvad hoire og det friindede flarte tilsammen. Konsolideringen blev sat ut av betragtning om den end opretholdt sit standpunkt ved omvalget. Hadde vore storborgerlige partiets barometer staaet paa storm ved første valg drev det under omvalget til den rene orkan. Socialisterne er over os! blev feltropet og forvirringen var stor og stillingen kritisk. Da var det, at den store samlingskunstner Chr. Michelsen fra "Gamlehaugen" pr. Bergen atter fandt sig besjoiet til at optræde paa den politiske arena som fortblander og resultatet kjender vi. Samlingen blev fuldstændig. De ved første valg av hoire og friindede opstillede særkandidater

blev seiet væk og Monow S. B., hvis kandidatur faldt saa uheldig igjennem i Bøssekrederen, skulde ydes opreisning og blev nomineret som de to partiets fælleskandidat. Chr. Michelsen selv indledet denne valgkamp. Socialismens rode spofelse blev atter trukket frem i sin strækkelige stiftelse. Resultatet blev derfor tilslut, at samlingspartierne gif av med seiren. Vort parti førte ogsaa under omvalget et energisk arbeide og resultatet blev glimrende, idet vi monstret 2220 stemmer, men saa kostet ogsaa dette krafftak os ca. 1200 kroner.

Tilslut skal jeg gi en kort beretning om Odda arbeiderparti, der som ovenfor anført er tilsluttet amtsarbeiderpartiet. Partiet stiftedes paa konstituerende generalforsamling den 9. juni 1909. Partistyret bestaar av 7 medlemmer. Hovedstyret bestaar av partistyret og 13 repræsentanter fra følgende 5 partier tilsluttede foreninger: Odda arbeiderforening, Odda socialdemokratiske forening, Odda jern- og metalarbeiderforening, Træarbeiderforeningen samt loge "Brand" av N. O. B. Partiets medlemsantal utgjorde ved utgangen av 1909 247 medlemmer. Partiet har siden sin konstitution afholdt halvvaarlig generalforsamling, 3 partimoter og 13 parti- og hovedstyremoter, desuten blev der under valgkampen afholdt 23 politiske foredrag i og utenfor Odda. En av de første opgaver for partiet var at stasse Odda et Folkets hus og hertil er allerede tilveiebragt et belop av ca. 1757 kr. Partiet har endvidere tat initiativet til selles indkjøb av kul og koks. Dette bidrog til, at medlemmerne opnaadde en besparelse paa sine indkjøb av op til kr. 0.55 pr. hl. mot de priser, som man betalte forrige aar. Desuten nedsatte partiet i høst en komite, der skulde utføre de forbundne arbeider ved dannelsen av et kooperativt ielskap. Resultat

ret er at jelskapet er dannet. Odda arbeiderpartis formand er for tiden G. Semming. Tilslidst skal bemerkes, at Lagevaags socialdemokratiske forening blev dannet i høst med tilslutning til amtsarbeiderpartiet fra 1. januar 1910. Endvidere er stiftet Harstad socialdemokratiske ungdomslag, som selvfølgelig med det første melder sig ind i partiet.

Martin Moe,
formand.

Stoger freds, Jarlsberg.

Partiet har siden repræsentantmødet i Holmestrand den 23. mai 1909 holdt 5 styremøter og et ekstraordinært repræsentantmøde. Av større saker som er bliit behandlet, kan nævnes: Plansæggelse av valgagitation. Forslag om opprettelse av amtsorganisasjon; men efter at dette ihvorsmaal var behandlet av de enkelte foreninger og resultatet forelaa fra disse, blev resultatet, at kredsorganisasjonen bibeholdes, idet 9 foreninger var mot og 1 for dannelse av amtsorganisasjon.

Under valgagitationen er der av fredsstyret avholdt 10 agitoriske foredrag, hvorav 8 av partiets stortingskandidat, hr. Mathias Johnsen, 1 av Torgeir Braa og 1 av Einar Vi. Foruten disse har de enkelte foreninger avholdt flere foredrag. Videre under valgagitationen blev, efter styrets foranstaltning, utgit et valgoprov, der utdeltes i ca. 5000 eksp.

Ved valget i 1906 hadde vor kandidat 497 st. og ved valget i 1909 871 stemmer. Alltaa en fremgang av 392 stemmer. Fremgangen er procentvis størst i Svelvik og Strømmen, Botne og Stoger; tilbakegang kun i Baaler.

Medlemsantallet var for kredsen 1. kvartal 1909 205, og 1. kvartal 1910 335, allsaa en fremgang av 130 medlemmer. To nye foreninger er indmeldt i aarets løv, nemlig Hof arbeiderpartis

kvindeforening og Nordre Sande arbeiderforening. I kredspartiet staar for tiden indmeldt 12 foreninger, hvorav de 3 er kvindeforeninger.

Julius Halvorsen, Oscar Nilsen,
formand. sekretær.

Smaalenes amt.

Som centralorganisasjon betragtet har vi ogsaa iaar litet kunnet utrette, da alle vore indtægter har maattet benyttes til dækkelse av foregaaende aars underskud, ca. 900 kroner. Dog er der ved interesserte partisaellers og vor presjes hjælp stiftet en del nye foreninger, saaledes har baade Borge og Skjeberg arbeiderpartier faat opprettet underavdelinger. Nye kvindeforeninger er ogsaa stiftet i Skjeberg og Tune. Av andre nye foreninger skal nævnes: Herlands arbeiderforening, Tune socialdemokratiske forening, Berg arbeiderparti og Østre Unso socialdemokratiske forening.

I anledning stortingsvalget er der dog utført en størartet agitation i aarets løv, og derfor kan det vel ogsaa sies om resultatet, at det var udmerket, idet vi iaar sit mer end 3 ganger saa mange stemmer for vore kandidater som for 3 aar siden. Men denne agitation er utført for de enger valgkredfers egen regning og omkostningerne baaret av dem alene.

Vort parti hadde i: Eidsberg oppstillet lærer T. Bjornaraa og D. Berg, Ide og Marker P. Thorvik og N. Fjeld, Tune Alb. Moestan og J. Thue, Glemminge Bjorn Evje og Johs. C. Øby, Rygge N. Vit og Chr. Evensen.

Vort presjeorgan "Eml. Soc. Dem." arbeider endnu under økonomiske vanskeligheter, men maa dog anses for at være over det verste. Oggsaa her maa desværre sies, at amtspartiet staar tilbake baade hvad abonnenter og un-

derstøttelse angaar — og dette maa bli bedre.

Der er afholdt 2 styremøter i aarets løp.

Bjørn Evje.
p. t. formand.

Stavanger arbeiderparti.

Siden der sidst blev avgit beretning om Stavanger arbeiderpartis virksomhet, har partiet i henhold til de vedtagne love været ledet av et partistyre paa 11 medlemmer med stolebestyrer Johan Gjostein som formand, blikkenslager L. Rafos som næstformand, stomaaker Andr. M. Jacobsen som kassierer og hermetikformand B. Skaraas som sekretær. Den sidste overtok sekretærstillingen efterat Magnus Karlsen bestemte hadde nektet at overta hvervet, hvortil han først var valgt.

I henhold til tidligere av Stavanger arbeiderpartis representantskap godkjendt praksis, delte styret sig i følgende komiteer:

Agitationskomiteen: Johan Gjostein, Næbjørn Høbberstad og froken Elisabeth Evertsen.

Bladkomiteen: Corn. Holmboe, L. Rafos, R. Tornestog og fru Skaraas.

Finanskomiteen: Andr. M. Jacobsen, Ole Henriksen, R. Knudsen og B. Skaraas.

Desværre var der i vinterens løp opstaaet heftige rivninger inden partiet. For om mulig at søke disse bilagt og tilbeiebragt enighet inden partiavdelingen, utarbeidet partistyret en utførlig redegjørelse for disse stridigheters opstaaen og videre utvikling. Denne redegjørelse indsendtes til landsmøtet for om mulig at faa dette til at ta sig av saken; det lykkedes dog bare delvis, idet saken kun under en debat blev nævnt; derimot besluttet landsstyret at sende en mand til Stavanger. Centralstyret valgte hertil partiets vice-

formand hr. stortingsmand Chr. H. Knudsen, der kom hit i pinjen. Han foranlediget de stridende parter til, efterat de i et langvarig møte hadde hat anledning til at uttale sig hver paa sin side i sin fulde bredde, at vælge en voldgiftskomite bestaaende av 3 medlemmer fra hver side og med hr. Knudsen som opmand. Dette blev bifaldt og der opnævntes paa den ene side: Johan Gjostein, B. Skaraas og Axel Jacobsen og paa den anden: Johan T. Sviland, P. Moe-Johansen og Valfred Andersen. Komiteen begyndte sit arbejde straks og fremla et forslag til overenskomst, som senere vedtoges av de stridende parter organisasjoner.

For bladet "Nye Mai" er nu vedtaget love og bestemmelser saaledes, at man har kunnet anmelde forretningen som et uansvarlig selskap til optagelse i firmaregistret.

Selvagt er fremdeles bladets økonomi partiets største vanskelighet, og da partistyret forebragte denne sak for representantskapet, besluttet dette ved et sirkulære til foreningerne at bringe en ny ekstrakontingent a 10 ore uten i 30 rker i forslag. Dette blev ogsaa vedtat av foreningerne, og hele høsten 1909 har bladet kunnet glæde sig ved betydelige tilskud paa denne maate. Endel foreninger som Blik- og kobberflagerne, sadelmakernes, tommermændenes og bygningsfjellekernes samt møbelsjellekernes foreninger har besluttet, at bladkontingenten skal indbetales med sagsforeningskontingenten.

I juni maaned opia redaktør Corn. Holmboe sin stilling som bladets redaktør. Som ny redaktør ansattes Einar Li.

I det forløpne aar har der ogsaa i kommunen været arbeidet for imaatfolks sak. Vort parti optok saaledes i høystyret det i sin tid skriftlig indleverte og vel begrundede forslag om 8 timers arbeidsdag for kom-

munens arbeidere. Formandskapets indstilling gif ut paa 8 timersdag for gasverkfets alminde.ige arbeidere som ror laggjerne, arbeiderne ved folksforretningen osv., fyrboterne har tid.igere efter forslag fra vort parti faat 8 timers arbeidsdag. Selvfølgelig tilfredsfillet ikke formandskapets indstilling vort parti, hvorfor som nævnt det oprindelige forslag blev optat; dette blev vistnok ikke vedtat; men vi foranlediget en stryp 4 timer lang debat i bystyret om denne arbeidernes vigtigste programpost og opnaadde 30 stemmer for vort forslag, mens 37 noiet sig med indførelse av 8 timersdagen for de 10—12 arbeidere ute paa gasverket. Et forslag fra hoire om intet at foreta sik bare 20 stemmer. Efter dette taf er der ingen tvil om, at 8 timersdagen om kort tid blir indført, dersom vi ved kommunevalget evner at hævde den stilling, vi erobret os ved stortingsvalget, at bli byens største politiske parti. Ved budgethandlingen vandt ogsaa vort parti ret anseelige jeire. Der foretaa andragende om lonsforbedring fra omtrent saantlige kommunale tjenestemænd; fortrinsvis nævnes politikonstablerne, brandkonstablerne og folkskolens lærerpersonale.

Fra budgетkomiteen var vort partis representant for de flestes vedkommende alene om at indstille paa indvilgelse av de rimelige lonsandragender; dels blev endel lonsforbedringer indstillet av formandskapet, mens resten blev bragt i havn i bystyret, hvor vort parti hadde den ubetingede ledelse, i den grad at borgerpressen fandt det paakrævet at rope et varsko.

Ved nyttaarstid skulde der i bystyret foretages forskjellige vigtige valg som f. eks. til skolestyre, fattigstyre, Kongsgaard skoles forstanderskap osv.; ved denne leilighet slog de borgerlige partier sig sammen mot os, saa vi ikke ov-

naadde at saa de av os foreslaaede mænd valgte, et varsko om at det gjælder ved kommunevalget i betragtelig grad at øke antallet av socialistiske repræsentanter. Vi opnaadde dog at saa 2 repræsentanter i fabrikkiljønet, idet Asbjørn Høberstad og Elisabeth Øvertsen blev valgt. Ligeledes lyffedes det at sætte vor mand igjennem ved valg av lysverksdirektionen.

Allerede tidlig i aaret begyndte man at ruste sig til valgkampen. Den utredning om styrepleien i bestaeringen, som var utarbeidet av dr. Alfred Erikfen for den av centralstyret nedsatte komite, blev trykt i 3000 ekspl. og derav blev noget over 2000 utdelt i byen; resten blev overlatt styret for amtspartiet til bruk rundt om i amtet. Under stortingsmand Chr. S. Knudsens ophold her i byen i pinjen blev der avholdt et friluftsmote paa Tivoli, der var meget godt besøkt. Her gav den gamle partiforer en grei utredning av den politiske situation og gav os et sikfert utgangspunkt for den kommende valgkamp.

Mens hoire kun holdt 2 moter, den 8. og 10. oktober — dagen for valget, og venstre ogsaa sporfont jorte valgkampen ved offentlige moter, avholdt vort parti foruten det allerede nævnte 22 glimrende besøkte valgnoter, hvorav 5 i fri luft. Desuten utdeltes 2000 eksempl. av brosjyren "Sandheten om socialdemokratiet".

Følgende talere deltok i valgkampen med det i parentes tilføiede antal foredrag: redaktør Vi (8), skolebestyrer Gjøstein (6), Asta Dalstrøm 4, fru Gjøstein og Tjodolf Resperjen hver 3), fru Tynæs, A. Buen, lærer Hoigaard og Magnus Karlson (hver 2), Sviland, Rosen, P. Moe-Johansen, Hjermestad, Sævråas, Berreide og A. M. Jacobsen (hver 1).

Paa Tivoli holdtes 2 friluftsmøter, paa Kjælvne 2 og i Parken 1.

Arbeidet som mandtalsfører paa-
tok Magnus Karlsen sig og mandtals-
kontoret aapnedes den 13. september.

Som partiets kandidater var op-
stillet i Verkets kreds: stortingsrepræ-
sentant Skolekyrker Johan Gjøstein og
varamand mekaniker A. Rosen, og i
Holmens kreds: stortingsrepræsentant
John Tanke Sviland og varamand lito-
graf Theodor Johannesen.

Valget fandt sted den 11. oktober
og viste følgende resultat:

Verkets kreds.

Gjøstein	1809 st.
Bit (v.)	1379 =
Grude (h.)	1045 =

Holmens kreds.

Sviland	843 st.
Kjelland (h.)	1576 =
Korn. Olsen (v.)	1002 =
Barstad (sjomændenes liste)	372 =

Arbejderpartiet var altjaa byens
største parti med tilsammen 2652 st.,
mot høire 2635 og venstre 2385. Des-
uten hadde sjomændenes liste 372 st. I
1906 hadde Gjøstein og Sviland hen-
holdsvis 749 og 386 st.

Samtlige partier begyndte straks
at ruste til omvalget, der blev beramt
met til den 22. oktober.

Venstre fik statsminister Knudsen

Valgaar	Venstres stemmetal	Procent avgivne st.	Høires stemmetal	Procent avgivne st.	Arb. partiets stemmetal	Procent avgivne st.
1900	2173	59	1525	41	0	0
1903	1672	40	1757	42	726	18
1906	1287	31	1686	41	1135	28
1909	2385	29	2634	33	2652	33

Høire er paa retræ og venstres
fremgang stadig negativ. Mens venstre
i 9 aar er gaat tilbage med 30 pct.

til at tale her den 20. og høire arran-
gerte endelig et møte, hvor dets kan-
didater præsenterede sig for vælgerne den
21. Vort parti hadde møter, paa det
første talte stortingsmand Sæbo og paa
det andet Tjodolf Tjepersen og redak-
tor Li.

Resultatet av omvalget blev:

Verkets kreds

Bit (v.)	2042 st.
Gjøstein	1891 =
Grude (h.)	764 =

Holmens kreds

Kjelland (h.)	1775 st.
Olsen (v.)	1239 =
Sviland	837 =

For Verkets kreds vedkommende
kom utfaldet overraskende paa alle in-
den alle partier. Men venstre som alle-
rede ved første valg hadde faat en stor
del høireskemmer, seiret kun ved høires
hjælp, hvilket tilbagegangen i høires
stemmer fra 1045 til 764 ikke levner
nogen tvil om.

Omend resultatet selvfølgelig var
en stor skuffelse, var der ingen grund
for os at være nedslaaet. Ser man nem-
lig paa stemmetallene ved de sidste aars
stortingsvalg, taler disse et tydelig
sprog om at den dag ikke er fjern, da so-
cialismens fane kan heises over byen.

Det fremgaar av følgende overlagt:

har arbejderpartiet i 6 aar fordoblet
sit stemmetal.

Om storstreiken i Sverige holdt

Sverre Iversen fra Kristiania et ypperlig foredrag paa Tivoli.

Den 30. september, "1ste Mai"s 10 aarsdag afholdtes en jubilæumsfest, likejom bladet udkom med et illustreret jubilæumsnummer.

Johan Gjostein,
formand.

Bernt Skaraas,
sekretær.

Søndre Helgeland kreds arbeiderparti

Søndre Helgeland kredsparti blev stiftet i juli maaned 1909 efter initiativ fra Vik arbeiderparti.

Under stortingsvalget blev der sat igang nogen agitation. Vi henvendte os til centralstyret med anmodning om at faa 5 foredrag af redaktør Angell Olsen, som dog ikke kunde imøtekommes, han holdt 1 foredrag i Vik, hans rute var heller ikke saaledes lagt, at vi kunde faa flere foredrag af ham.

Vi havde ogsaa besøg af postmeter Egde-Nissen, der holdt foredrag i Vik og Bronv. Hans foredrag blev fulgt med stor interesse, og det viste sig under valget, at hans agitation frugtet, idet vort partis kandidat erholdt ikke ganske saa stemmer i Brono, hvor vi tidligere ikke har kunnet erholde stemmer for vore mænd. Dette er et tydelig bevis for, at et oplysnings- og agitationsarbejde endnu mangler.

I Vik, hvor vi har hat en socialdemokratisk forening helt siden 1904, stod vort parti paa hoide med de borgerlige partier i stemmetal, idet der under valget blev afgit 107 stemmer for den valgte kandidat — Anderjen-Grimso — og 105 st. for vor mand. Men det maa ogsaa tilføies, at der er agiteret ganske meget i Vik, og ved siden af den politiske organisation har vort parti faat istand en kooperativ handelsforening, der har bidraget betydelig til

at samle arbeiderne til kamp for sine økonomiske interesser, paa samme tid som kooperationen har virket opdragende ogsaa i politisk henseende. Den politiske og den økonomiske bevægelse maa gaa haand i haand.

De to nystiftede foreninger: Søndre Bindalens og Leirjordens arbeiderpartier har vistnok utført en efter omstændighederne god agitation, men vi maatte paa forhaand være klar over at de under høstens valg ikke kunde fremvise store resultater, da det vistnok har gaat disje, som det paa første haand gif Vik arbeiderparti, vi maatte først ryddiggjøre grunden og lægge vore ideer tilrette, for vi kunde samle folket i valg. Det gjælder at ha energiske ledere og at faa nogen støtte utenfra. Desuten er det altid vanskeligt at faa sat igang en kraftig agitation her, hvor det er besværligt at rejse og forbundet med store udgifter. De lokale forhold stiller sig i veien. Som bekjendt bor befolkningen spredt og er de lange afstande ofte til hinder for et godt agitationsarbejde, paa samme tid som det er forbundet med store udgifter at rejse her. *

Desuten raader vort parti, som endnu er ungt, over smaa pengemidler til en kraftig agitation. Det maa derfor bli en opfordring for Det norske arbeiderparti til at træde hjælpende til her, og særlig nu da forvirringen inden de borgerlige leire er noksaa stor.

En mangel er det, at vort parti ikke raader over en egen lokal presse. De lokale blade bærer det gule merke og er disje altid under valgene en god støtte for de borgerlige partiers mænd, og det snuuds de strør ut ober vore mænd kan ha stor indflydelse paa valgene.

Men her i Vik har vi sat igang et kraftig arbejde for at samle abonnenter paa den billige ukeutgave av "Ny Tid" og vi kan glæde os ved at ha den tilfredsstillende at vore mot-

handere har fundet det betænkelig, at vi har kunnet "proppe fuld bygden av den slags avisjer".

Her gjælder det ogsaa for de ny-
stiftede foreninger inden Søndre Helge-
land at ta kraftig fat og til dette
arbeide kræves ingen støtte utenfra.

Cornelius Enge,
formand.

Søndre Saltens arbeiderparti.

Bed begyndelsen av aaret 1909
talte partiet 15 foreninger, medlems-
antallet ca. 750, derav endel kvinder.

I aarets lop er stiftet 3 forenin-
ger, derav en kvindelig. Fineide løse-
og Iaste forening er utgaat av par-
tiet. Foreningen talte 60 medlem-
mer. Partiet tæller nu 17 forenin-
ger. Medlemsantallet ca. 710 mand
og 44 kvinder.

I aarets lop er holdt 8 moter,
1 aarsmote og 7 styremoter, hvor flere
store og mindre saker har været be-
handlet. Til aarsmotet var fremmott
36 repræsentanter fra 17 foreninger.
Paa aarsmotet blev foretat provenomi-
nation paa kredsens stortingskandidat.
Nomineret blev juckker P. O. Grifsen,
repræsentant, gaardbruker Johan
Nordvik, suppleant. Indstillingen send-
tes jaa til partiavdelingerne til ende-
lig avgjørelse. Disse godkjendte den
foretagne nomination med stort flertal.

Likeledes blev planlæggelsen av
agitationen drøftet. Det blev besluttet
at utligne 60 ore pr. medlem i ekstra-
kontingent til agitation foran valget.
Centralstyret bevilget 3 kvartaler kon-
tingent til samme oiemed. Hr. Kalvaa
fra Trondhjem og hr. P. O. Grifsen
har ved første valg bereist valgkredsen
paa kryds og tværs og holdt en række
foredrag. Ved omvalget Grifsen og J.
Nordvik. Agitationen har været dre-
vet med den kraft, som partiets oko-
nomiske stilling har tillatt. Bed første

valg erholdt partiet 793 st. av 4170
godkjendte stemmer. Ved omvalget gif
stemmetallet noget ned for vort parti
og økedes for borgerpartierne. Resul-
tatet av valget blev, at høire og fri-
sindedes kandidat blev valgt. Partiet
har i aarets lop ikke gaat frem i num-
meriske tal. Vi kan dog glæde os ved,
at en socialdemokratisk spire har vi
overalt i valgkredsen; det beviser
stemmegivningen i de forskjellige valg-
sogn. Disse spirer vil slaa dybe rotter
og dets grene vil brede sig ut over
borgerpartiernes enemerter, jaa tilsidt
blir seiren vor.

J. Vatnan,
i. t. formand.

Trondhjems arbeiderparti.

Bed utgangen av 1909 stod 51
foreninger tilsluttet partiet med et sam-
let medlemsantal av 2581. Partisty-
ret har holdt 32 moter og behandlet
248 saker — tildels av vidtrækkende be-
tydning. Der har været avholdt 3 re-
præsentantskapsmoter og 3 generalfor-
samlinger, hvorav 2 ekstraordinære.
Kommunegruppen og partistyret samlet
har hat 10 moter. Endelig er der holdt
3 partimoter, og en agitationskomite
— nedsat av partistyret — har arrau-
geret 3 større moter. Næntlig om "Stor-
streiken i Sverige": taler sekretær
Ormesaad. "Kristendommen og social-
ismen": taler O. Christensen, samt om
den "jvenske forstreik" redaktor Da-
vidson fra Østersund.

1. mai var iaar som sedvantlig me-
get velløst. Toget talte ca. 2300 del-
tagere. Stortingsmand Braa holdt ta-
len for dagen. Om aftenen var der
folkefest paa "Eskerjehaven" og i
"Turnhallen", hvor taler holdtes av
Braa og lærer O. K. Ribsfog. Begge
steder var besøft av flere tusen men-
nesker.

Fra 1. juli utgaves en ukeavgave
av "Nø Tid". Dermed er et gammelt

krav fra landdistrikterne nordenfjelds imøtekommet. Samorganisationerne i søndre og nordre amter hadde garantert for 2000 abonnenter paa ukeutgaven, men allerede ca. 6 maaneder efter er abonnementet oppe i adskillig over 3000. Og det uten nogen nedgang paa dagutgaven. Dermed maa da ogsaa ukeutgaven ansees for okonomisk sikret, og vi har den tro, at dette foretagende maegtig skal bidrage til at styrke arbeiderbevægelsens position her i Trondelagen.

Da husforholdene efter hvert som partiet har vokset stadig har blit mere og mere uholdbare, og da vi tilslite i længere tid har ønsket at faa "Ny Tid" frem i forretningsstrokret av henjyn til annonser og afciðens, besluttet partiet i august maaned at indkjope ny forretningsgaard for bladet i byens forretningsstrok — D. Tryggv. gate 28, hvortil vi nu efter endt reparation og oppudsning av gaarden er flyttet. Partiets gamle gaard paa Baklandet vil jaaledes bli helt disponibel for foreningerne, og vi haaber paa denne maate, ialfald for en tid, at ha løst husjorsmaalet. Det er selv sagt, at dette har paaført partiet store og tunge forpligtelser en tid utover. Men med forsigtig og paapasselig ledelse fra dem, som blir sat til at ivareta partiets interesser, haaber vi, at det med tiden skal vise sig at bli til partiets gagn.

Endskjønt stortingsvalget heller ikke denne gang bragte os den forlofede representasjon, vi hadde ventet, kan det vel ikke være tvil om, at vi næste gang skal bære seiren hjem i 3. kreds. Men ogsaa i de andre to kredsje — spesielt i 2. kreds — hadde vi en saa overraskende fremgang i stemmetal, at vi maa ha grund til lyst je lyst paa fremtiden. Om selve valgkampen er bare at si, at den fra alle sider — og ikke mindst

fra vor — dreves saa ihærdig, som de forhaandenværende midler tillot. Av utenbys talere hadde vi fru Martha Thnæs med 2 foredrag. Den bekjendte svenske kvindelige agitator fru Kata Dalstrom holdt 4 foredrag, hvorav 2 friluftsmoter. Desuten holdt d'hr. stortingsmænd Mejer-Foshaug, Alf. Grifsen og Magnus Nilssen hver 1 foredrag. Njessjor Hazeland holdt ogsaa 1 foredrag. En række store og mindre moter arrangeres med de nominerte stortingskandidater med varamænd og fl. som talere.

Nytaarsaften holdt partiet som vanlig i de senere aar fest. Festen var besøkt indtil trængsel og var den hele tid præget av den gemtligste stemning. Taler holdtes av stortingsmand Buen og partiets formand, B. Schei. Forovrig underholdtes med musikk og sang.

Vore repræsentanter i bystyre og og formandskap (25 av 68) har ogsaa iaar søkt at hævde smaafolk- og almeninteresser mot rikmands- og saamandsvælde. Av de specielle program saker er kanskje skoleposten den vi er kommet bedst iveri med. Foruten frit skolemateriel som det allerede i 1908 lykkedes os at berge i havn, er iaar bevilget og paa begyndt en ny skole. Endelig er det iaar lykkedes os at faa en i forhold til vor styrke svarende representasjon i skolestyret. Denne vigtige institution har hoire hittil, ved hjelp av prestevalg og brutal utnyttelse av sit flertal i bystyre, helt beheerset. Og neppe al tid til gagn for folkeskolen. For en tid siden indsendte vore folk i formandskapet til magistrat og formandskap et utarbeidet og motiveret forslag om fri kommunal middelskole, bygget paa avsluttet folkeskole. Der er nu av formandskapet nedsat en komité, som skal arbeide videre med saken. Efter forslag fra vor gruppe blev der i sommer nedsat en komité til at ta under overveielse en revisjon av kommune-

funktionærernes lønninger. Specielt tat sigte paa de daarligt stillede. Denne komites arbeide vil nu snart foreligge. Det blev iaar avsat paa budgettet et belop av 30,000 kroner — til fond for en kommunal pensjonskasse, hvortil funktionærerne nu i mange aar har gjort indstud. Ogjaa iaar foreslog vore folk, at der fra fattigbudgettet skulde overføres et belop av 12,000 kroner til medicinalvæsenets budget til sykehusophold til fattige trængende, uten at det skulde regnes som fattigundersøttelse. Magistraten kunde dog ikke anbefale forslaget naturligvis, til en forandring med den motivering, at det nu efter at den nye sykeforsikringslov var vedtat, var saa aldeles unødvendig. Endelig lykkedes det i høit at saa vedtat i bystyret en anmodning til magistraten om i forbindelse med næste aars budget at fremkomme med en plan for en noget rummeligere understøttelse for byens fattigfolk.

Ogjaa med ædruelighetsarbeidet gaar det jevnt fremover. Saaledes blev det bl. a. iaar vedtat at stenge 2 drammentjalg fra nytaar 1910.

I det hele maa det sies, at Trondhjems arbeiderparti* ogjaa i 1909 har arbeidet godt fremover — baade i ydre og indre vekst.

Bernt Schei, Oluf Alnes,
formand. sekretær.

Tønsbergs arbeiderparti.

Partiet bestod ved utgangen av 1909 av følgende 9 foreninger: Tønsberg Fern- og metalarbeiderforening, Tønsberg Typografiske forening, Tønsberg Stenhuggerforening, Stræddernes fagforening, Tønsberg arbeiderfamfund, Bakernes fagforening, Tønsberg Træarbeiderforening, Tønsberg Formerforening og Tønsberg Murerforening, der tilfammen tæller ca. 300 medlemmer. —

Aaret 1909 har været et betydningsfuldt aar for vort unge parti. Det har for første gang monstret sine tropper i valg og resultatet maa efter forholdene sies at være storartet, idet vore kandidater fik 337 stemmer. Agitationen har været fort saavel ved stedlige kræfter, som av utenbys.

Vort blad "Vestfold Arbeiderblad", som begyndte at utkomme i juni maaned 1909, har ogjaa hjulpet os frem. Bladet maa sies at ha god fremtid for sig, dets økonomi er betryggende og vi staar nu foran en utvidelse.

Foruten det kooperative handelslag som er blit støttet, har partiet stiftet Tønsberg fabrikarbeiderforening.

I saa ord, arbeidet her i byen gaar for fuld damp, for muligens at ta igjen noget av det forsomte.

Johan Svendsen,
formand.

Ultrøndelagen.

Siden aarsmøtet i Hommelvik er holdt et ekstraordinært repræsentantmøte og 2 styremøter. Det ekstraordinære aarsmøte blev sammenkaldt for at foreta nomination av stortingskandidater, og styremøterne som er holdt i forbindelse med aarsmøterne, har behandlet nogen organisations spørsmål. Den daglige ledelse av samorganisations anliggender har vaaliggjet forretningsutvalget, som foruten konferanser og cirkulationer av saker, har holdt 11 møter.

Forretningsutvalgets væsentlige arbeide har i dette aar, i likhed med de forrige, bestaaet i at lede agitationen.

For at skaffe de nødvendige midler tilveie besluttet sidste aarsmøte at utligne en ekstrafontingent av 1 krone pr. mandlig og 50 ore pr. kvindelig medlem. De belop som paa denne maate kom ind, var dog ikke tilstrækkelig, hvorfor man søkte landsstyret om et til-

stud av 600 kroner av partikassen. Styret indvilget os 500. Desuten kom der ind endel paa kuponboker. Sammen med den ordinære kontingent utgjorde det hele et noksaa pent belop. Men utvalget fandt det allikevel betenkkelig at engagere nogen fast agitator. For det første vilde det falde noksaa kostbart, og for det andet — og det er det væsentligste — er det saa vanskelig at utnytte en taler om hverdagene. Man besluttet sig derfor til at benytte sig av de lokale kræfter. Det ekstraordinære amtsmote vedtok i tilslutning hertil en uttalelse om, at de opstilte stortingskandidater burde reise omkring i sine respektive valgkredse i den størst mulige utstrækning. Og det er slett efterkommet. Saaledes holdt Guldal 20 foredrag i sin kreds, Staaerdal har paa amtspartiets vegne holdt 26 foredrag, derav de fleste i sin egen kreds, Hazeland holdt foredrag paa 19 offentlige moter i Strinden, Lie ved 5, Balsnæs ved 3 og desuten har Ole Larjen, Ulthaug og Kalvaa været tilstede ved offentlige moter og redegjort for partiets program. Foruten valgkandidaterne har følgende holdt foredrag efter amtspartiets anmodning: Fru Augusta Aasen, fru Martha Dynæs, stortingsmændene A. Buen og Magnus Nilsen, redaktionsjefretær K. C. Thornæs, lærer D. N. Ribsfog, arbeider A. Kalvaa og samorganisationens formand, Martin Trammæl. Fru Aasen foretok i september en agitationsreise til Opdal. Hertil bidrog avdelingen 50 kroner, et eksempel til efterfølgelse. Foruten denne reise har fru en været ute en række søndage og har ialt holdt 32 foredrag. Fru Dynæs holdt 2, Buen 10, Nilsen 5 og Trammæl 46. Alt i alt er det efter samorganisationens foranstaltning holdt 168 offentlige moter med foredrag, naar undtages stevnerne. Medtages de foredrag som er holdt ved disse, blir antallet omtrent

200. Umiddelbart for amtsmotet holdt redaktør Olav Kringen nogen foredrag i amtet, men utgifterne ved disse bares direkte av vedkommende avdelinger. Alle disse foredrag har ikke kostet litet, selv om de fleste talere slett ikke har hat nogen betaling, men har bare slett sine direkte utlæg godtgjort.

I tilslutning til den munttlige agitation er der lagt stor vekt paa utbredelse av arbeiderpressen og spredning av brosjyrer og opprop. Det er saaledes folgt literatur for kr. 122.95, trykt et valgprop i et antal av 8000 og Hazeland's foredrag om "Kattigdommens avstjaffelse" i et antal av 6000 og utdelt gratis. Til agitation er direkte anvendt kr. 1756.60.

Det er i det sidste aar holdt flere arbeiderstevner end nogengang for, nemlig ialt 6, derav 3 i Gauldalen og 3 i Strinden. Det første holdtes paa Ler den 27. juni med taler av Hazeland, Guldal og Trammæl. Det neste blev holdt i Singasaas den 18. juli. Her talte Guldal, Staaerdal og Trammæl. Den 29. august arrangertes stevne paa Heimdal med taler av Lie, fru Aasen, Hazeland og amtspartiets viceformand. Saa blev der efter initiativ av Ultronelagens arbeiderparti holdt et fellesstevne for Trondelagen i Hommelvik den 5. september. Det samlet en masse folk. Taler blev holdt av fru Dynæs, gaardbruker P. M. Scheflo, Hazeland og Trammæl. Den 19. september arrangertes stevne paa Rognes, hvor Guldal, Staaerdal og Trammæl talte, og endelig holdtes stevne paa Ranheim den 31. oktober, umiddelbart for omvalget. Taler blev her holdt av fru Aasen, Buen og Trammæl. Paa de fleste stevner har Trondhjems arbeiderpartis sangkor været tilstede og underholdt med sang og saaledes bidrag til at gjøre stevnerne dobbelt vellykket. Samtlige stevner har været godt besøkt og av megen agitatorisk virkning.

Paa aarsmøtet i Hømmelvik besluttedes at holde et ekstraordinært aarsmøde til nomination av stortingskandidater. Resultatet av nominationsmøtet blev, at lærer D. Guldal og gaardbruger Svend L. Staardal blev opstillet henholdsvis som repræsentant og varamand i Gauldalen, assessor A. Hazeland og maskinist Olaf Lie i Strinden, arbeider M. Balsnæs og grubearbeider Ole Varsen i Orkedalen og skipper Hans S. Uthaug og gaardbruger Jakob Kalvaa i Fosenkredsjene.

Valget betegnet en glimtende fremgang for vort parti. Vi seiret med glans i Gauldalen ved omvalget og og erobret en sterk position i Strinden. I Orkedalen var det ogsaa betydelig fremgang, tiltrods for de vanskelige arbeidsforhold i denne kreds under valgene. I Fosenkredsjene er fremgangen forholdsvis mindst, men det er jærlig et par bygder — Sevne og Risjen — som der ogsaa gir løfter om jordbund for vore ideer. I Ntre Fosen kunde vi ikke gjøre regning paa nogen synderlig tilslutning, da der endnu ikke har været drevet nogen agitation derute. Vi har heller ikke nogen organisation i denne kreds. — Ved omvalget i Indre Fosen og ved det nye valg i Ntre Fosen deltok ikke vort parti.

Det samlede stemmetal ved første avstemning utgjorde 3430 og ved omvalget for de 3 kredse som vi deltok i 3902. Regner man stemmetallet ved første avstemning i Fosenkredsjene og Orkedalen og ved omvalget i de to øvrige kredse blir stemmetallet 4189.

Ved stortingsvalget i 1903 opnaade vort parti 737 og i 1906 1633. Det maa dog tages i betragtning, at en hel del nye stemmeberettigede — kvinderne — er kommet til, men trods det viljer valget iaar en glimtende fremgang.

Medlemsbevægelsen har i aarets løp gaat sterkt frem, da ikke mindre end 11 nye foreninger er tilmeldt partiet, nemlig Hømmelvikens arbeiderlag, Borjens arbeiderlag, Fandrem arbeiderlag, Loffens soc.-dem. kvindeforening, Loffens jern- & metalarbeiderforening, kvindeforeningen "Samhold", Holt-aalen, Bynæssets arbeiderlag, Selbaks soc.-dem. forening, Tempes soc.-dem. kvindeforening, Arbeiderpartiets kvindeforening, Hømmelvik, og Norsk jern- og metalarbeiderforbunds afdeling, Hømmelvik. De to sidstnævnte foreninger staar tilmeldt partiet gjennem Hømmelvik arbeiderparti. Desuten er der stiftet en afdeling i Borjefogn, som formodentlig med det allerførste melder sig ind i amtspartiet. 2 foreninger er oplost, nemlig Bjugns arbeiderlag og ThamsHAVNS arbeiderforening. Det blir altjaa en netto-tilvekst av 9 afdelinger. Det samlede afdelingsantal er nu 43 og fordeles sig saaledes:

1. Indre Fosen kreds:	
Orlandets arbeiderlag	20
Hømmelvikens arbeiderlag	23
	43
2. Orkedalens kreds:	
Borjens arbeiderlag	24
Orkedalens socialdemokratiske arbeiderlag	51
Fandrem arbeiderlag	15
Loffens grubearbeiderforening	280
Loffens socialdemokratiske kvindeforening	15
Loffens jern- & metalarbeiderforening	24
Dydals arbeiderlag	12
	421

3. Gausdalens kreds:

Roros arbeiderparti (4 foreninger)	390
Malens grubearbeiderforening	100
Eidets grubearbeiderforening	65
Herjedalens grubearbeiderforening	20
Malens arbeiderforening	10
Høstaalens arbeiderparti (2 foreninger)	21
Kvindeforeningen "Samhold"	12
Singsaas arbeiderforening	20
Budalens arbeiderlag	12
Øvre Storens arbeiderlag	21
Storens arbeiderforening	40
Soknedalens arbeiderforening	17
Øvre Hørg arbeiderlag	20
Nedre Hørg arbeiderlag	12
Flaa arbeiderforening	23
Øvre Melhus arbeiderlag	20
Arbeiderlaget "Åsbjørn"	24
	<hr/>
	827

4. Strindens kreds:

Buvikens arbeiderlag	17
Brynæsset's arbeiderlag	16
Hommelvik arbeiderparti (4 foreninger)	160
Ranheims arbeidsmandsforening	130
Ranheims arbeiderfamjund	25
Ranheims socialdem. kvindeforening	15
Tempes socialdemokratistiske forening	24
Tempes socialdem. kvindeforening	18
Selbals socialdem. forening	16
Ålæbu arbeiderlag	25
	<hr/>
	446

Tilsammen i de 4 kredsje 1737

Medlemsantallet utgjorde ifølge fjerde beretning 1453 og er nu ofet til

1737. Den samlede tilvekst i aarets løp er altså 284 medlemmer.

Desværre viser det sig, at enkelte av vore ældre avdelinger i det forløpne aar er gaat tilbake i medlemsantal. Dette bør ikke gjenta sig. Enhver partifølge bør opta en intens agitation blandt sine kamerater, forst og fremst for at holde interessen oppe hos dem som allerede har sluttet sig til os og dernæst søke at paavirke dem som endnu staar utenfor, saa de slutter sig til vore rækker.

Aarets regnskap viser en inntægt av fr. 3811.04 og en utgift av fr. 3516.73.

Martin Traumæl,
formand.

Ole Soberg, N. E. Flaaløkken,
viceformand. forretningsfører.

Gunnar Nvaal. N. Whijt.

Vennesla sociald. forening.

Aar 1909 den 21. februar stiftedes Vennesla socialdemokratistiske forening med et medlemsantal av 23. Ved aarets utgang var medlemstallet vokset til 86 medlemmer.

Foreningen har i aarets løp avholdt:

- 8 medlemsmoter,
- 6 bestyrelsesmoter og
- 3 offentlige diskussionsmoter.

Viseledes er i aarets løp avholdt 8 foredrag av følgende: Redaktør Volnick, Kristiansand, redaktionssekretær E. Nilsen, År.sand, lærer Olaf Breilid, Hægeland, stolebestyrer Johan Øjstein og frue samt forretningsfører J. Bor-gen, Kristiania.

Foreningens virksomhet i aaret maa sies at være god, trods man økonomisk har været mindre godt stillet. No saker foreningen har været med paa at gjennomføre kan nævnes: Indkjøp av tomt til "Folkets hus" samt delta-

gelse i stortingsvalget 1909. Resultatet af stortingsvalget maa sies at være storartet, idet vort parti opnaadde et stemmetal af 243 og 241 stemmer. Sagnet var ved den anledning inddelt i tredje med en agitator med suppleant i hver freds.

Interessen for foreningen og dens arbejde kan i aarets løp sies at være tilfredsstillende.

Høgelands socialdemokratiske forening med 21 medlemmer er tilsluttet vor forening.

Anders E. Kobstad.

Regnskaper for aaret 1909.

Det norske arbeiderparti's regnskap for 1909.

Indtægt:	Utgift:
Kassebeholdning fra iorr. aar 224.16	Det internationale bureau 146.00
Landsmøtet, ialg av protokoller 19.10	Landsmøtet paa Hamar 1,985.28
Agitationskonto:	Porto og kontoriaker 370.29
Salg av valgbrochurer 474.95	Inventar, bøker m. v. 114.85
Bidr. fra en partifælle 300.00	Husleie, lys m. v. 682.20
774.95	Arbeiderbevegelsens arkiv 750.00
Salg av brochurer 1,415.45	Komiteen til utarbeidelse av
Partifontingent 15,982.05	forslag til lov om hjepleien 336.00
Uttat av Arbeiderbanken 100.00	Indløst 4 aktier i „Soc. Dem.“ 40.00
	Trykaker 454.50
	Lønninger:
	Martha Johnsrud 1,200.00
	Magnus Rilsjen . 1,000.00
	Bijergtarb. 174.00
	2,374.00
	Agitationskonto 10,135.11
	Trykning og utarbeidelse av
	brochurer 728.40
	Fagforeningernes sagnforening 100.00
	Telefon 85.00
	Abonnement av aviser 59.80
	Assurance 9.50
	Revisjon 20.00
	Tilfældige utgifter 83.71
	Kassebeholdning ^{31/12} 09 41.07
Kr. 18,515.71	Kr. 18,515.71

Beholdning pr. 1/1 1910:	
Kassebeholdning	41.07
Indestaaende i Arbeiderbanken	620.06
+ renter 1909	86.82
	706.88
„Smaal. Soc. Dem.“ laan fra 1907	100.00
	847.95
Inventar pr. 1/1 1909	1137.75
- 10 pct. ifitage	113.77
	1023.98
Indkjøpt i 1909	114.85
	1,138.83
Beholdning av brochurer	2,731.70
4 aktier i „Soc. Dem.“	40.00
	Kr. 4,758.48

Desuten disponerer partiet 1097 aktier i Arbeidernes aktietrupferi fr. 21,940.00.

Ragnus Rilsjen.

Martha Johnsrud.

Revidert og funderet i orden.

B. A. Betterjen.

Joh. Rønne.

Utdrag av „Social-Demokraten“'s kasseregnskap for 1909.

Indtægt:	Utgift:
Kassebeholdning pr. 1/1 09 439,49	Trykningsudgifter 34,646.00
Indenbys kontingent 34,860.30	Papir 23,424.77
Utenbys kontingent 29,029.90	Redaktionsudgifter 22,875.56
Advertissementer 44,214.59	Ekspeditionsudgifter 8,459.02
Løssalg 3,779.94	Utenbys ekspedition og abon-
Uttat av banken 3,500.00	nementsprovisjon 3,156.50
	Annonceprovisjon 2,461.14
	Budløn 10,282.62
	Porto og fragt 6,022.59
	Husleie, rengjøring og lys 2,421.02
	Arbeidsstrykning og bokbin-
	dearbeide 340.25
	Telefonavgift 230.50
	Revisjon 120.00
	Diverse 715.75
	Inventar 117.47
	Statter 542.39
	Kassebeholdning pr. 31/12 8,64
<u>115,824.22</u>	<u>115,824.22</u>

Status pr. 31. december 1909.

Aktiva:	Passiva:
Advertisjefordringer 13,118.00	Papirkonto 1,687.20
Herav usifre 1,352.07	Redaktionens konto 300.00
	Trykkeriets 930.00
	Revisjonen 40.00
Inventar 11,765.93	
Arbeiderbanken 1,064.96	
+ godskr. renter 109.81	
	Formue 12,110.81
Kassebeholdning 8.64	
<u>15,068.01</u>	<u>15,068.01</u>

Johan Horsrud.

Revideret og fundet i orden.

Joh. Regnøll.

B. A. Betterien.

Stifter og Mandat:	1. Ederens	2514	2509	252	217	Edvardien, Arviden	Øbr. og med	Kultmann, Vredo.	Makrivend	252	217
	2. Mandalen	2169	243	243	243	Ystedals, H.	Fabrikant.	Greiff, Olav	Løyer	242	
	3. Lyngdal	22	1945	2881	88	Hunsbids, S.	Øbr. og med	Galdal, H. H.	Gaardbruer	55	22
	5. Bergenhus:	3418		29	29	Wolterh, G.	Gaardbruer	Gilde, J. J.	Smed	29	
	Medens:	2138	2926	669	1080	Gaarddal, Ole S.	Tom-maaler	Sneye, Puar	Yrnsmaalerh.	669	1077
	3. Sand	2257	3127	78	86	Riften, Hans	Bygmaester	Gaaslika, Soren H.	Arbeider	78	86
	4. Sverredalen	1150		202	202	Larsen, Arnt	Murer	Gjeland, Olaf	Sneker	209	
	Stordland:	2400	165	165	165	Enga, G.	Handelsbet.	Dien, L. G.	Sneker	132	
	1. S. Vekseland	3475	4978	1150	1492	Spjelkavik, I.	Gaardbruer	Mundien, H.	Redaktør	1099	1476
	2. H.	4199	6042	781	704	Griffen, Peter S.	Sneker	Nordvaf, John	Gaardbruer	790	731
	3. Søndre Salten	2484	3285	125	125	Wade, Peter	Arbeider	Ytre, Jens	Murer	112	
	5. Vofoten	790	2318	3349	421	Thune, Puar	Smed	Sand, Alfred	Strødder	410	612
	6. Vefstraalen	119	134	2880	558	Duan, J. P.	Maler	Stoano, G.	Reisermand	561	
	H. Trondhjem:	170	3075	2515	371	Wynnaares, Jon	Løyer	Nalberg, John	Maler	370	333
	1. Sjørdalen	106	65	3812	262	Kippe, Eberle	Arbeider	Uglen, Lars	Arbejdsform.	258	
	2. Bærdalen	290	185	3666	513	Gerhardien, Gerhard	—	Vindieb, Helmer	Byggenmand	503	
	3. Haalden	158	2	2854	3819	Wjornava, I.	Løyer	Berg, Oluf	Maler	317	
	4. Mandalen	134	12365	3387	377	Thorvik, Peter	Malkinii	Rief, Ande.	Sneker	374	386
	1. Gidsberg	426	7	3650	4840	Wostkau, Vilb.	Arbeider	Thne, Joh.	Gaardbruer	1045	1492
	2. Ede og Mark	622	700	4359	4927	Waip, Bjorn	Stekningst.	Øbb, Joos. Eijen	Sagarbeider	1613	2129
	3. Tume	124	3000		420	Wif, Nils	Byggenar	Evemen, Kristian	Gaardbruer	410	
	4. Glemminge	261	2586		103	Trange, Anton	Gaardbruer	Hansen, Harnig	Arbeider	101	
	5. Røge	27	3409	4270	416	Riensestad, I.	Former	Gaaland, S. S.	Gaardbruer	419	305
	1. Dalene	27	212893	3834	65	Remme, J. H.	Løyer	Os-Berg, Georg	Malermeier	65	
	2. Sæbreen	27	2736		108	Roten, H.	Bygningsmest.	Ullingen, N.	Tapograt	107	
	3. Hestø, Høvsjørd	616	779	4219	6798	1720	Arbejdsformand	Andersen, H.	Løfferker	1719	2215
	4. Karstund	47	4706		425	Rosdal, Ole	Gaardbruer	Reigstad, Mikal	Fabrikant.	423	
	5. Midtsfordland	269	2628		269	Genræbhagen, Nelig	Snec og øbr	Wolhu, Kari	Sneker	269	
	6. Bergenhus:	107	49	3058	3704	115	Stipper	Kalvaa, Jakob	Gaardbruer	115	
	1. Trondenes	124	3417	4746	430	273	Arbeider	Larsen, Ole	Arbeider	430	273
	2. Andre Jøien	909	1119	4485	5520	1818	Løyer	Sfardal, S. V.	Gaardbruer	1825	2224
	3. Drekalden	497	405	3498	5075	1052	Arbejstor	Ole, Olaf	Malkinii	1052	1400
	4. Guldalen	1099	1068	1641	4023	4993	Gaardbruer	Simonien Einarbe	Agent	498	1691
	5. Strinden	1309	1081	2898	1783		—	Hansen, Lorenz	Gaardbruer	904	
	1. Trondenes	1278	1554	2378	1484		Soqnepreji	Gaardal, S. W.	Herredetok.	1469	
	2. Tronen										
	3. Tromsømdet										

Til sammen i landdistrikterne 20,285 43,274

Stortingensvalgene 1909.

B e r n e.

Stortingensvalg	Arbejderpartiets stemmer 1908	Arbejderpartiets 1906		1909		Arbejderpartiets repræsentant		Arbejderpartiets varamand		1909		
		Arbejderpartiets 1906	Arbejderpartiets 1906	Salt gods- og fiskerpartiets 1909	Arbejderpartiets 1909	Navn	Stilling	Navn	Stilling			
1. Alesund og Molde (776—1084) (54—88)	270	684	869	3578	4096	830	1172	Blieberg, Jof	Stomat	Ritter	830	1155
2. Arendal og Ørlandet (469)		70	40	2356		521		Wic, Wifael	Redaktør	Varefævend	510	
Bergen:												
3. Aagard		604	559	5164	5306	1245	1222	Muhrtad, A.	Tobaksath.	Blarer	1261	1225
4. Rorbues		700	717	5203	5955	1746	1938	Hopp, S.	Været	Zenarbejder	1741	1933
5. Kalfaret	2654	807	845	4901	5251	1704	1901	Olven, J. Angell	Redaktør	Zenarbejder	1703	1901
6. Sandviken		1098	1169	4777		2459		Sæbo, O. O.	Stomat	Zenarbejder	2454	
7. Bodø og Karpit (112—160) (408—500)	224	497	615	1773	2143	518	660	Kristiansen, Ebbard	Havnebetjent	Skularbejder	514	658
Drammen:												
8. Bragernes		450	748	2932		942		Jakobsen, Joh.	Zueffer	Zuegger	938	
9. Stromsø og Tangen	798	573	915	2611	3132	1228	1535	Graa, Torger	Redaktør	Køkker	1228	1534
10. Kredtshald				2618	2940	811	985	Hanssen, Andreas	Redaktør	Politiinspekt	810	996
11. Kredtshald	246	354	1635	504		629		Risten, Hans	Platarbejder	Fabrikarb.	629	
1. valg Bed omh.												
12. Danmar	219	295	426									
12. Lillehammer	180	191	226									
12. Østf	221	195	314									
12. Kongsvinger		38	79	4332		1489	1986	Risteien, Peter	Hermater	Køberforlæger	1480	1980
13. Sommerfjeld, Sørde og Rudsø (319)	194	623	1578			956		Gaede-Risteien	Postmeier	Køkker	956	
14. Daaerlund	193		1866	2163	395	355		Dueland, Carl J.	Zkrædderm.	Fabrikarb.	399	355
15. Østen			2716			370		Senien, A.	Zmed	Zueffer	379	
16. Kongsværg og Østetofte (332—381) (270—305)	101		2266	2567	602	686		Sarnæs, J.	Arbejder	Arbejder	604	690

17. Kragerø	1127	148	146
Kristiania:			
18. Oslo	3208	5728	5728
19. Grünerløkka	2563	5353	5353
20. Gamle Aker	6701	4400	4413
21. Hamarøysberg	1539	2521	2522
22. Uranienborg	594	1093	1092
Kristianøyd:			
23. Røftingen	106	65	373
24. Sanchelen	111	1591	573
25. Kristianlund	126	172	409
26. Lavnst og Sandefjord (576—468) (142—103)	194	413	720
27. Mojs og Drøbak (782—1028) (158—203)	396	755	939
28. Forsgrund	103	37	152
29. Sarpsborg	423	2277	920
30. Eker	231	2821	529
Stavanger:			
31. Nulmen	386	3834	841
32. Beret	749	4267	1794
33. Tromsø	726	1771	202
34. Tønsberg		2226	335
Trondhjem:			
35. Statøren og Nien	354	2716	728
36. Kalvstindet (og Lebanger)	434	3255	937
37. Bastlandet	1454	2746	1093
38. Lademoen	688	2375	1598

Til sammen i byerne 22,558

— i landdistrikterne 20,235

Salt 42,793 91,268

Kjøbmand	Andersen, Anton	Typograf	146
Wilsten, Magnus Krudstien, Chr. S.	Jørgensen, Jvar Stian, Ole S.	Kjøper Korverningst. Børger	5728
Dahl, Johs. Lund, fru Martha Helskrud, S.	Dillon, Eov. Helskrud, fru Marie Carlson, E.	Revisor Kontant Kontant	4413
Gunderien, Gabriel Griffen, Olaf	Kristianien, Ostar Brunnand, Olaf	Regneer Treffemeier	373 423 573 773
Stem, Mann	Steneberg, Olaf	Arbeider	409 292
Abrahamien, Anton	Staupang, Anders	Platcarb.	720 571
Sarneret, N. H.	Mund, Hans P. H.	Gardeier	939 1229
Andersen, Lars	Bang, Ole	Zienhuuger	152
Gag, Ludv.	Andersen, Ole H.	Treffer	920 1082
Zattvig, P. H.	Karlén, Peder	Sabritarb.	529 344
Evilund, N. T. Gjellerin, John	Johannsen, E. b. Kofen, H.	Typograf Kontant	841 836 1794 1887
Garfeld, Nenn	Loberg, Mann	Tred	202 266
Johannien, Ludv.	Gutbrandien, S. H.	Kontor	335
Hibsteg, C. H. Laliborg, N. Brevig, Edv.	Murlund, E. Kallbaa, H. Egei, Bern	Kontorsform. Arbeider Tred	728 937 1093 1598
Buen, Anders	Scheffo, Alf	Typograf	1443

Forteegnelse over forningens indbetalinger for 1909.

Foreninger	1. kvartal			2. kvartal			3. kvartal			4. kvartal			Sammenlagt i alt
	Medlemmer		Beløb	Medlemmer		Beløb	Medlemmer		Beløb	Medlemmer		Beløb	
	kv.	nr.		kv.	nr.		kv.	nr.		kv.	nr.		
S Grønland:													
Arbejderpartiets kvindesforbund	603	8	60.30	594	8	59.40	562	8	56.20	696	8	69.60	245.50
Abonnementfamiliernes forening	3	11	1.50	2	10	1.40	3	11	1.50	3	11	1.50	5.90
Bøkerforeningens	160	160	24.00	160	160	24.00	160	160	24.00	160	160	24.00	96.00
Befillingsemændenes	35	35	5.20	25	25	3.75	25	25	3.75	25	25	3.75	16.45
Biffestillagerens	55	55	8.25	100	100	15.00	100	100	15.00	100	100	15.00	53.25
Boforeningens	150	150	300	150	150	37.50	150	150	300	160	150	38.50	151.00
Bolleforeningens og vaffelcarb. forening	35	35	5.25	33	33	4.95	33	33	4.95	33	33	4.95	20.10
Brolagerens	16	16	2.40	16	16	2.40	3	3	0.45	3	3	0.45	5.70
Bryggerarbejdernes	140	140	21.00	139	139	20.85	137	137	20.55	139	139	20.85	83.25
Bygde jern- og metalarbejderforening	100	100	15.00	80	80	12.00	80	80	12.00	80	80	12.00	51.00
Bygningsmesternes forening	80	80	12.00	80	80	12.00	80	80	12.00	80	80	12.00	48.00
Bøddernes	80	80	12.00	80	80	12.00	80	80	12.00	83	83	12.45	48.45
Den frittelige sociale	16	21	37.45	21	22	43	21	22	43	21	22	43	5.40
Den socialdemokratiske forening	30	30	4.50	30	30	4.50	30	30	4.50	30	30	4.50	20.95
Den socialdemokratiske hvidemærkeforening	32	32	4.80	32	32	4.80	32	32	4.80	32	32	4.80	18.00
Drøvbrødt og laarbejdernes forening	2	78	11.90	2	76	11.60	2	68	70	2	58	60	8.90
Erhvervsarbejdernes	9	10	19	5	10	15	6	11	17	4	8	12	1.60
Erhvervsarbejdernes	40	40	6.00	40	40	6.00	40	40	6.00	40	40	6.00	24.00
Erhvervsarbejdernes	150	150	22.50	149	149	22.35	10	30	40	10	30	40	5.50
Erhvervsarbejdernes forening	50	50	7.50	50	50	7.50	41	41	6.15	31	31	4.65	25.80
Erhvervsarbejdernes	29	29	4.35	28	28	4.20	28	28	4.20	30	30	4.50	17.25
Erhvervsarbejdernes	13	13	1.95	13	13	1.95	13	13	1.95	13	13	1.95	7.80
Erhvervsarbejdernes forening	275	275	41.25	244	244	36.60	245	245	36.75	218	218	32.70	147.30
Erhvervsarbejdernes forening	135	135	20.25	135	135	20.25	140	140	21.00	140	140	21.00	82.50
Erhvervsarbejdernes forening	500	500	75.00	485	485	74.25	496	496	74.40	526	526	78.90	302.55
Erhvervsarbejdernes forening	28	28	4.20	28	28	4.20	28	28	4.20	28	28	4.20	16.80
Erhvervsarbejdernes forening	45	45	6.75	45	45	6.75	45	45	6.75	45	45	6.75	27.00
Erhvervsarbejdernes	53	53	7.35	58	58	8.70	47	47	7.05	49	49	7.35	31.05

113	288	401	54.50	15	121	136	19.65	18	92	110	15.60	108	307	415	56.85	146.80
5	87	92	13.56	5	78	83	12.20	5	59	64	9.35	5	60	65	9.50	44.60
—	300	300	45.00	—	300	300	45.00	—	300	300	45.00	—	300	300	45.00	180.00
—	85	85	12.75	—	80	80	12.00	—	70	70	10.50	—	62	62	9.30	44.55
—	90	90	13.50	—	90	90	13.50	—	90	90	13.50	—	80	80	12.00	52.50
—	23	23	3.45	—	21	21	3.15	—	17	17	2.55	—	15	15	2.25	11.40
—	163	163	24.45	—	160	160	24.00	—	160	160	24.00	—	160	160	24.00	96.45
—	54	54	8.10	—	65	65	9.75	—	70	70	10.50	—	85	85	12.75	41.10
—	23	32	4.35	12	21	33	4.35	10	17	27	3.55	10	17	27	3.55	15.80
—	60	60	9.00	—	65	65	9.75	—	60	60	9.00	—	60	60	9.00	27.75
—	25	25	3.75	—	28	28	4.20	—	28	28	4.20	—	28	28	4.20	21.60
—	14	14	2.10	—	16	16	2.40	—	16	16	2.40	—	16	16	2.40	9.30
—	250	250	37.50	—	400	400	60.00	—	400	400	60.00	—	200	200	30.00	187.50
—	600	600	90.00	—	600	600	90.00	—	600	600	90.00	—	600	600	90.00	380.00
—	170	170	25.50	—	170	170	25.50	—	170	170	25.50	—	170	170	25.50	102.00
—	100	100	15.00	—	100	100	15.00	—	100	100	15.00	—	90	90	13.50	58.50
—	150	150	22.50	—	160	160	24.00	—	160	160	24.00	—	160	160	24.00	94.50
—	200	200	30.00	—	250	250	37.50	—	250	250	37.50	—	250	250	37.50	142.50
—	250	250	37.50	—	250	250	37.50	—	250	250	37.50	—	250	250	37.50	150.00
—	70	70	10.50	—	70	70	10.50	—	70	70	10.50	—	70	70	10.50	42.00
—	30	30	4.50	—	35	35	5.25	—	40	40	6.00	—	13	13	1.95	1.95
—	575	575	86.25	—	575	575	86.25	—	575	575	86.25	—	575	575	86.25	345.00
—	15	15	2.25	—	15	15	2.25	—	—	—	—	—	—	—	4.50	—
—	115	115	16.75	—	115	115	16.75	—	115	115	16.75	—	35	35	5.25	5.25
—	45	45	6.75	—	46	46	6.75	—	45	45	6.75	—	45	45	6.75	27.00
—	120	120	18.00	—	120	120	18.00	—	120	120	18.00	—	120	120	18.00	72.00
—	100	100	15.00	—	100	100	15.00	—	100	100	15.00	—	100	100	15.00	60.00
—	72	72	10.80	—	70	70	10.50	—	63	63	9.45	—	60	60	9.00	39.75
—	187	255	4.85	68	187	255	34.85	68	187	255	34.85	68	200	268	36.80	141.35
—	175	175	26.25	—	175	175	26.25	—	175	175	26.25	—	175	175	26.25	105.00
—	125	125	18.75	—	115	115	17.25	—	116	116	17.40	—	20	20	3.00	3.00
—	180	180	27.00	—	180	180	27.00	—	180	180	27.00	—	110	110	16.50	69.90
—	300	300	45.00	—	340	340	41.00	—	340	340	41.00	—	180	180	27.00	108.00
—	20	20	3.00	—	78	78	11.70	—	65	65	9.00	—	340	340	51.00	178.00
—	75	75	11.25	—	20	20	3.00	—	15	15	2.25	—	65	65	9.00	34.20
—	75	75	11.25	—	75	75	11.25	—	71	71	10.65	—	20	20	3.00	12.00
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73	73	11.55	44.70

Overføres 978 7484 8462 1219.85 874 7725 8589 1235.65 870 7618 8488 1219.20 1012 7585 8597 1263.80 4938.50

(Fort.)

Foreninger	1. fvaartal			2. fvaartal			3. fvaartal			4. fvaartal			Kollektivet i aaret				
	Medlemmer		Beløb	Medlemmer		Beløb	Medlemmer		Beløb	Medlemmer		Beløb					
	Åv.	Ål.		Åv.	Ål.		Åv.	Ål.		Åv.	Ål.						
Overført	978	7484	8462	1219.85	874	7725	8599	1235.65	870	7618	8488	1219.20	1012	7585	8597	1263.80	4938.50
Økonomiserviceforening	15	15	2.25	2.25	15	15	2.25	2.25	15	15	2.25	2.25	15	15	2.25	2.25	9.00
Økonomiserviceforening	41	41	6.15	6.15	48	48	7.20	7.20	52	52	7.80	7.80	58	58	8.70	8.70	20.85
Økonomiserviceforening	75	75	11.25	11.25	50	50	7.50	7.50	40	40	6.00	6.00	35	35	5.25	5.25	30.00
Økonomiserviceforening	100	100	15.00	15.00	100	100	15.00	15.00	100	100	15.00	15.00	120	120	18.00	18.00	63.00
Økonomiserviceforening	75	75	11.25	11.25	80	80	12.00	12.00	80	80	12.00	12.00	85	85	12.75	12.75	48.00
Økonomiserviceforening	40	30	70	8.50	35	30	65	8.00	35	30	65	8.00	35	30	65	8.00	32.50
Økonomiserviceforening	110	110	16.50	16.50	110	110	16.50	16.50	110	110	16.50	16.50	110	110	16.50	16.50	66.00
Økonomiserviceforening	18	35	53	7.05	18	35	53	7.05	30	30	60	7.50	24	65	89	12.15	33.75
Økonomiserviceforening	74	74	11.10	11.10	50	50	7.50	7.50	50	50	7.50	7.50	50	50	7.50	7.50	22.50
Økonomiserviceforening	60	39	99	11.85	250	250	37.50	37.50	300	300	45.00	45.00	300	300	45.00	45.00	127.50
Økonomiserviceforening	103	366	469	65.20	60	39	99	11.85	1	75	76	11.35	1	73	74	11.05	45.95
Økonomiserviceforening					73	274	347	48.40	73	264	337	46.90	80	284	364	50.60	211.10
Tilfammen	1199	8444	9643	1385.95	1060	8889	9949	1428.85	1069	8703	9872	1416.85	1212	8849	10061	1473.40	5705.05

Udenfor Kristiania:

Malerforening	150	150	15.00	15.00	150	150	15.00	15.00	150	150	15.00	15.00	150	150	15.00	15.00	60.00
Malerforening	108	980	1088	103.40	108	980	1088	103.40	158	967	1125	104.60	180	935	1115	102.50	413.90
Malerforening	1000	1000	100.00	100.00	1000	1000	100.00	100.00	1000	1000	100.00	100.00	1000	1000	100.00	100.00	400.00
Malerforening	20	20	2.00	2.00	20	20	2.00	2.00	20	20	2.00	2.00	20	20	2.00	2.00	8.00
Malerforening	50	550	600	57.50	50	550	600	57.50	100	500	600	55.00	100	500	600	55.00	225.00
Malerforening	127	1532	1659	159.55	168	1657	1825	174.10	135	1710	1845	177.75	134	1584	1718	165.10	676.50
Malerforening	100	750	850	80.00	100	750	850	80.00	100	750	850	80.00	100	750	850	80.00	320.00
Malerforening	4	22	26	2.40	6	48	54	5.10	6	49	55	5.20	6	50	56	5.30	18.00
Malerforening	39	35	74	5.45	41	22	63	4.25	41	44	85	6.45	41	44	85	6.45	22.60
Malerforening	12	572	584	57.80	12	585	597	59.10	17	619	666	64.25	50	502	552	52.70	233.85
Malerforening	25	25	2.50	2.50	25	25	2.50	2.50	25	25	2.50	2.50	25	25	2.50	2.50	10.00
Malerforening	46	206	252	22.90	42	250	292	27.10	32	219	251	23.50	42	205	247	22.60	96.10

Nedematens a.m.t.s arbejderparti	104.40	46 1041 1087	106.40	52 1045 1097	107.10	25 1019 1044	103.15	421.05
Norri arbejderforening	8.90	48 48	4.80	32 52	5.20	56 56	5.60	24.50
Norge land socialistdem. forening (indm. 1/7)	38.55	33 398 431	41.45	35 400 435	41.75	35 400 435	41.75	163.50
Nordre delens arbejderparti	3.00	10 25 35	3.00	10 25 35	3.00	10 25 35	3.00	12.00
Narvik folkeforening	1.00	4 14 18	1.60	5 15 20	1.75	5 15 20	1.75	6.70
Norner arbejderforening	3.00	30 30	3.00	225 225	22.50	225 225	22.50	3.00
Norner a.m.t.s arbejderparti	22.50	225 225	22.50	225 225	22.50	225 225	22.50	90.00
Norrlund arbejderparti	14.65	15 164 179	17.15	1 27 28	2.75	2 34 36	3.50	31.80
Norrsby	2.45	1 27 28	2.75	1 27 28	2.75	2 34 36	3.50	11.45
Nordens socialistdem. forening (indm. 1/4)	4.00	1 24 25	2.45	3 12 15	1.35	1 8 9	0.85	4.65
Norrfild arbejderparti	4.00	1 40 40	4.00	40 40	4.00	40 40	4.00	16.00
Norrlund socialistdem. forening	5.90	16 54 70	6.20	16 56 72	6.40	16 61 77	6.90	25.40
Nord arbejderparti	22.00	20 210 230	22.00	20 210 230	22.00	22 22	2.20	2.00
Nordens socialistdem. forening (indm. 1/10)	4.45	3 48 51	4.95	3 91 94	9.25	20 210 230	2.20	2.20
Nordens arbejderparti	0.60	6 6	0.60	3 91 94	9.25	33 33	3.30	88.00
Nordens og Vestens arbejderparti	18.75	33 106 139	12.25	33 90 123	10.05	33 100 133	11.65	48.30
Nordens for. Sandefj. indm. i S. fj. arbejderparti	30.00	50 250 300	27.50	57 252 309	28.05	57 243 300	27.15	110.20
Nordens socialistdem. fredsparti	31.40	241 241	24.10	245 245	24.50	210 210	21.00	101.00
Nordens arbejderparti	3.70	36 36	3.60	32 32	3.20	20 20	2.00	12.50
Nordfjord arbejderparti	86.10	22 850 872	86.10	18 500 518	50.90	18 500 518	50.90	274.00
Nordfjord arbejderforening	19.00	43 195 238	21.65	44 229 273	25.10	54 224 278	25.10	91.45
Nordfjord arbejderparti	68.45	75 576 651	61.35	116 586 702	64.40	155 628 783	70.55	264.75
Nordens a.m.t.s arbejderparti	14.50	145 145	14.50	145 145	14.50	145 145	14.50	58.00
Nordens arbejderparti	101.05	222 881 1103	99.20	122 927 1049	98.80	123 878 1011	94.95	394.00
Nordens valgtreds arbejderparti (indm. 1/4)	17.50	50 150 200	17.50	50 150 200	17.50	50 150 200	17.50	70.00
Nordre Velgenus	83.15	44 702 746	72.40	44 702 746	72.40	41 733 774	75.35	303.30
Nordre Velgenus fredsparti (indm. 1/8)	0.90	30 30	3.00	30 30	3.00	30 30	3.00	9.00
Nordre Velgenus arbejderparti	0.90	9 9	0.90	9 9	0.90	9 9	0.90	3.60
Nordens arbejderforening (indm. 1/4)	237.35	215 2219 2434	232.65	223 2273 2496	238.45	237 2344 2581	246.25	943.70
Nordens arbejderparti	287.1	30 30	3.00	30 30	3.00	30 30	3.00	3.00
Nordens arbejderforening	26.25	63 240 303	27.15	26 236 292	24.90	26 209 235	22.20	100.50
Nordens arbejderparti	119.20	164 1110 1274	120.20	180 1280 1460	137.00	180 1300 1480	139.00	515.40
Nordens arbejder- og fredsforening	5.70	6 54 60	5.70	6 54 60	5.70	6 54 60	5.70	22.80
Nordens arbejder- og fredsforening	2.60	2 26 26	2.60	5 46 51	4.85	11 73 84	7.85	5.20
Nordens arbejder- og fredsforening (indm. 1/4)	1694.70	2 22 24	2.30	5 46 51	4.85	11 73 84	7.85	15.00
Nordens socialistdem. forening (indm. 1/4)	1738	1665 1621 1786	1715.35	1695 1624 1789	1712.15	1768 1696 1778	1684.40	6806.60
Nordens arbejderparti	1572 1616	1665 1621 1786	1715.35	1695 1624 1789	1712.15	1768 1696 1778	1684.40	6806.60

